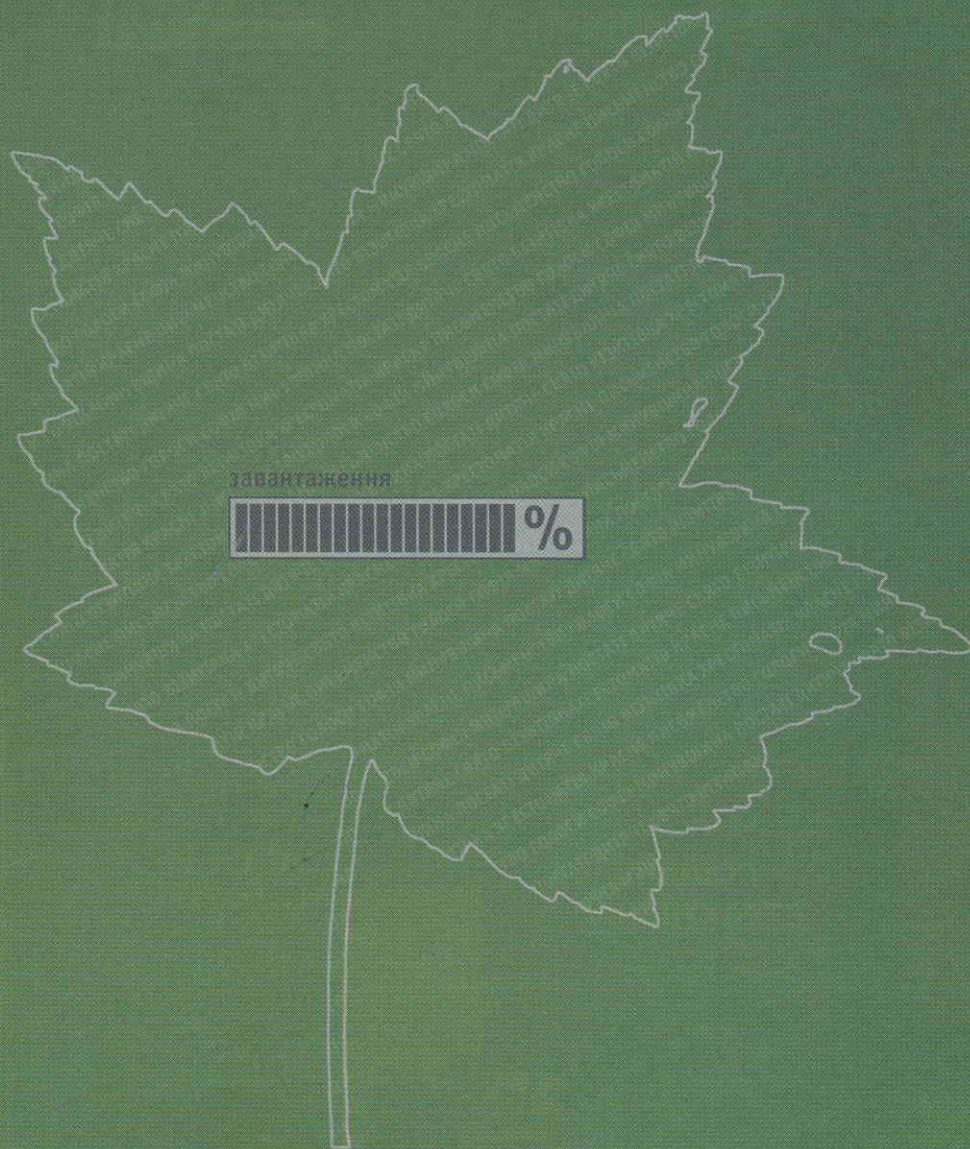

про всі книжки

review

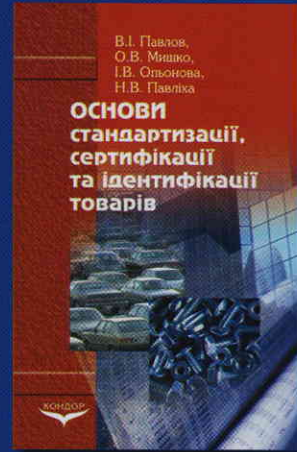
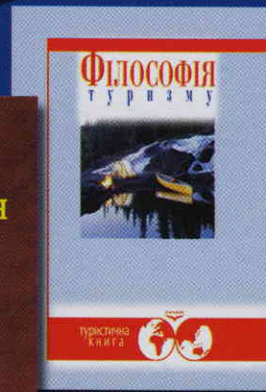
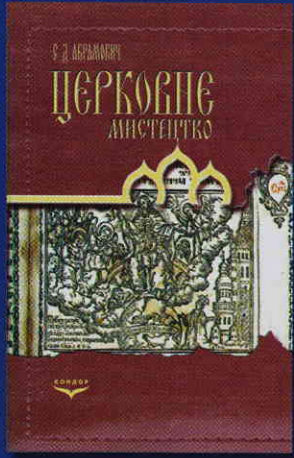
і всіх письменників

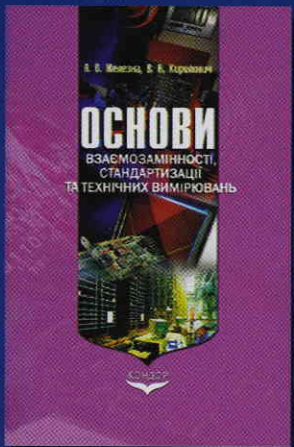
Експерти прогнозують
«Книжка року 2004»
Лідери осені

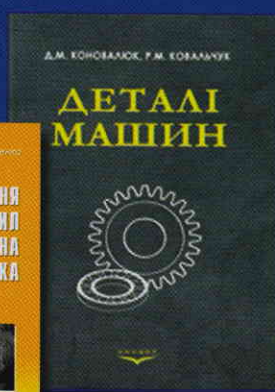
Видавничо-книготорговельна компанія "Кондор"

“Основи готельного менеджменту”. Роглев Х.Й.:
 Навч. посібн. — К.: Кондор, 2004. — 280 с. — Тв. обкл.
 “Інженерна графіка”. Соловей О.І., Хмеленко О.С.:
 Навч. посібн. — К.: Кондор, 2004. — 188 с. — Тв. обкл.
 “Філософія туризму”. Пазенок В.С., Федорченко В.К. та ін.:
 Навч. посібн. — К.: Кондор, 2004. — 368 с. — Тв. обкл.
 “Філософія. Екскурс в історію вчень і понять”. Вандишев В.М.:
 Навч. посібн. — К.: Кондор, 2004. — 480 с. — Тв. обкл.
 “Історія України”. Шабала Я.М.:
 Навч. посібн. — К.: Кондор, 2004. — 240 с. — М'яка обкл.

“Водна мікробіологія”. Антипчук А.Ф., Кіреєва І.Ю.:
 Навч. посібн. — К.: Кондор, 2004. — 356 с. — Тв. обкл.
 “Основи маркетингу”. Мостенська Т.Л.:
 Навч. посібн. — К.: Кондор, 2004. — 250 с. — Тв. обкл.

03057, м. Київ, пров. Польовий, 6
 т./ф.: (044) 241-83-47, 241-66-07
 E-mail: condor@kiev ldc.net
www.condor-books.com

ЗМІСТ

6-7

ДУМА ПРО УКР-РУЇНУ

8-9

НОВІ ПОЕТИ ЗОНИ

7,9,11,13,15,21,23,25,27,28

ЛІДЕРИ ОСЕНІ

12-13

ЛІТОПИС ХМІЛЬНОГО ПОКОЛІННЯ

16-17, 20-21, 22-23

КНИЖКОВІ СЕРІАЛИ УКРАЇНИ

29

ЕКСПЕРТИ ПРОГНОЗУЮТЬ

ЖАН-ЛЮК НАНСІ:
НЕМАЄ «ДОСВІДУ СВОБОДИ» —
СВОБОДА САМА Є ДОСВІДОМ

У час, коли розвиток подій в Україні вимагає осмисленої дії, пропонуємо до уваги кілька книжок, які, гадаю, сприятимуть цьому.

Костянтин ДИКАНЬ

ДЕКОНСТРУКЦІЯ СВОБОДИ

Серед філософських напрямів, замовчуваних радянською ідеологією, чільне місце належало екзистенціалізму. М.Гайдеггер, один із батьків «філософії існування», серед головних проявів людського буття (екзистенції) називав свободу. Осягнувши її, людина пізнає себе, — вважав він. Автор книги **Досвід свободи**, послідовник Гайдеггера **Жан-Люк НАНСІ**, зосередився на категорії свободи у філософії політики.

Епіграфом йому слугують слова І.Канта з «Критики чистого розуму»: «Йдеться про свободу, яка завжди може вийти за будь-яку визначену їй межу». Нансі вважає свободу не лише «наріжним каменем усієї будівлі системи чистого розуму», але й переосмислює надбання Гегеля, Ніцше, Батая, нано-обмірковуючи такі наріжні філософські категорії, як «буття свободи», «свобода буття» і «буття як свобода», зазначаючи: «Сьогодні немає нічого менш артикульованого та проблематизованого, аніж природа та мета того, що називають «свободою». Між етико-юридично-політичним та філософським підходами пролягає кордон».

Жан-Люк Нансі намагається сказати нам: «Ми є свободою всіх речей... ми репрезентуємо зовнішній світ у нашій свободі... Це означає, що ми відповідальні за свободу світу». Люди не народжуються вільними, але вони завжди народжуватимуться в свободі. У політичному вимірі акт свободи є власне «свободою (рівністю, братерством, справедливістю) в дії, а не спрямованістю на ідеал, що регулює свободу».

Багато хто з інших філософів вважають, що досвід мислення свободи переує досвіду використання свобод. Французький же мислитель зазначає: «Не хтось починає бути вільним, а свобода є починанням, і вона є починанням без кінця». Про практику ж використання свобод, насамперед політичних, можна дізнатись із двотомника **Свобода висловлювань в Україні — 2003**.

КЕРОВАНА СВОБОДА

Мало мати проголошені Конституцією свободи, потрібен ще й жорстко-автоматичний механізм їхньої реалізації. Бо інакше маємо діло з керованою свободою, так само абсурдною, як і заповнений вакуум. У царині свободи слова це означає, що «політично неблагонадійні» рядки, критику на адресу Президента, Уряду, губернаторів викреслює з пресових повідомлень не офіційно скасований Головліт, а віртуалізовані «поради», що лунають із високопоставлених телефонів, — ті горезвісні «пропозиції, від яких важко відмовитися»... А оскільки державна ідеологія в Україні відсутня (принаймні, чітко не задекларована), то й тиск адмінресурсу, і опозиція до влади є не ідеологічними, а особистісно-ситуативними. Відтак проблеми з владою має будь-який критично налаштований засіб масової комунікації, незалежно від його власників і політичного спрямування. Факти на potwierдження — у збірнику «Свобода висловлювань в Україні — 2003», підготовленому Харківською правозахисною групою.

Публічно державці заперечують цензуру у вигляді секретних циркулярів-темників. Водночас «неслухняні» ЗМІ сповна відчувують на собі міць правоохоронних чи податкових органів. «Слухняні» ж медіа використовуються відвер-

Засновник і видавець:
ТОВ «Редакція газети «Книжник-Ревю».
Виходить від серпня 2000 р.
Свідцтво про реєстрацію:
КВ №4463 від 11 серпня 2000 р.

За підтримки
Фонду сприяння
розвитку мистецтва.
Почесний Президент
Анатолій ТОЛСТОУХОВ

Передруки й переклади дозволені лише за згодою редакції. Редакція може не поділяти погляди авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори публікацій, реклами
© — рекламодавці.

Головний редактор
перший заступник
редактор
обкладинка
верстка

Костянтин Родик;
Галина Родіна;
Тетяна Щербаченко;
Дмитро Родик;
Костянтин Шушпанов.

Адреса редакції: Андріївський узвіз, 2-в,
Київ-70, 04070.

Тел.: (044) 238-65-19, 416-05-57.

Адреса для листування: а/с 135, Київ-70, 04070
e-mail: booker@review.kiev.ua

ІНДЕКС «КНИЖНИК-РЕВІЮ» — 21644

© «Книжник-review» 2004

Друкарські роботи забезпечило ТОВ «Триада»,
вул. Артема, 25. Тел.: 531-30-80.

Зам. №

Наклад — 3000

то утилітарно як рупори інтересів (на лихо, не тільки владою, а й політико-фінансовими угрупованнями та опозицією). Наслідком такого ставлення еліт до преси є соціологічний результат: 71% громадян переконані, що на телебаченні та в пресі є політична цензура.

Українська преса, вийшовши з радянської пропагандистської журналістики, так і не доросла до інформаційної. Наведений у книжці моніторинг свідчить: чверть повідомлень не мають посилань на джерело інформації; майже 80% новин віддзеркалюють тільки одну точку зору й лише 21% містить їх дві чи більше. Лідером так званої небезсторонності новин є блок «Наша Україна». На нього припадає найбільше іронічно-негативної інформації, причому споживачі зомбуються не під певну ідеологію, а з огляду на поточні потреби влади. Наприклад (на думку доктора соціологічних наук Наталії Костенко), «Наша Україна» «фактично протиставляється усій Верховній Раді, включаючи ліві опозиційні фракції. Тобто, згідно з «телевізором», протиставлення будується не по лінії більшость/опозиція, а по лінії «Наша Україна»/усі інші».

Українська інформаційна несвобода очевидна: за цим показником Freedom House щороку зараховує Україну до невольних країн. Чи не через це (за словами постійного представника Греції при Раді Європи Атанасіоса Теодоракопулуса) в українських провладних ЗМІ розгорнуто спрямовану кампанію «проти репутації незалежних експертів РЕ, що є несумісним із зобов'язаннями України як члена цієї організації». На думку

Міжнародної федерації журналістів (IFJ), саме Адміністрація Президента України «є перешкодою на шляху медіареформування, розвитку української журналістики і встановлення культури демократії в країні». Дійсно, якщо за діяння одного штибу можна закрити «Сільські вісті», а «Крымская правда» при цьому почуватиметься комфортно, повірити в неупередженість судів і прокуратури важко.

Харківські правозахисники переконані, що в умовах інформаційної війни влади зі своїм народом основним завданням неурядових організацій і незалежних ЗМІ є «моніторинг порушень та якомога оперативне публічне оповіщення громадськості про ці факти». А якнайбільше потребують цього пересічні громадяни, адже «свобода висловлювань... один із найкращих засобів запобігання порушенню права державними службовцями і посадовими особами... Свобода обговорення спірних і важких проблем є найкращим методом для того, щоб урядом приймалися раціональні рішення, які б мали суспільну підтримку».

УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Астольф де Кюстін півтора століття тому відвідав Росію. Наслідком цього турне стали чи то дорожні, а чи етнопсихологічні нотатки — книжка «Росія у 1839 році». Спостережливий француз помітив, що росіянина значно більше цікавить зовнішній ефект, який він справляє на оточуючих, надто на іноземців, ніж те, який він є насправді. Європеєць робить невтішні висновки: «Допоки ця хвороба, марнослава схильність до всього показного, буде ятрити їхні серця й збочувати розум, у них буде декілька вельмож, здатних розігравати елегантність і в себе на батьківщині, і за кордоном, але за суттю своєю вони залишаться варварами».

Представники частини сучасних українських еліт (особливо ті, хто ідентифікує себе з «російським вектором») уперто стають

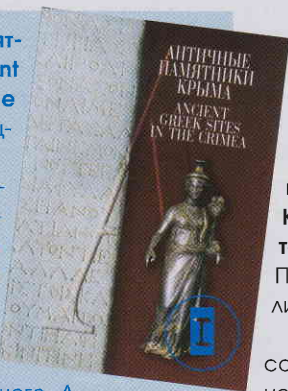
РЕЗОНАНС-РЕЙТИНГ НОВИНОК

ЧУДОВА СІМКА

за версій експертів «Книжник-Review»

1. Античные памятники Крыма. Ancient Greek Sites in the Crimea. — К.: Мистецтво, 288 с.(о)

Таврійський Херсонес... Що знає пересічний читач про давні грецькі поселення на території Тавриди (так еліни називали сучасний Крим)? Окрім легенд і мітів — майже нічого. А шкода, бо це історія краю, який був заселений грецькими поселенцями ще до татар, українців і росіян. Саме греки створили в Криму великі міста, які принесли корінному населенню зовсім інший рівень культури, гігієни, мислення. Сьогодні, майже через три тисячі років після грецької культурної експансії, про давнє розмаїте життя свідчать лише руїни. І ця книга — не лише путівник тими руїнами, а й спроба навчити нас сьогоднішніх розуміти мову археологічних пам'ятників Криму.

2. Церква і соціальна комунікація: Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа. Пер. з англ. — Л.: Український Католицький Університет, 440 с.(о)

У XXI століття людина увійшла homo comunicans — людиною комунікативною. І нічого не змінює, що по українських райцентрах і селах цьому не надають особливого значення. Сьогодні людина залежна вже не так від грошей, урядів, чи якої іще біди, як від доступності чи недоступності до інформації. Церква, католицька Церква, однією з перших збагнула цю тенденцію світового розвитку, що ще 1936-го року було зафіксовано в Енциклопедії Папи Пія XI про кінематографію. За сімдесят років, що минули відтоді, таких документів

назбиралося чимало, і сьогодні документи Папської Ради в справах соціальної комунікації вперше приходять до українського читача окремою книжкою. Безперечно, це допоможе подолати стереотипи наших людей у сприйнятті католицьких Церковних інституцій. У останніх добре знають, що інформація — то насамперед правда. Маймо надію, що колись так буде і в нас.

3. Олександр ЄВТУШЕНКО. Українська рок-антологія. Легенди химерного краю. — К.: Автограф, 296 с.(о)

Музична історія тих, хто крокує не в ногу, від Олександра Євтушенка — це: а) історія українського рок-н-ролу та року від середини шістдесятих і до наших днів; б) історія року Харкова, Одеси, Львова, Івано-Франківська, Дніпропетровська та Києва; в) портрети

на ці давні граблі: завпязято переконують простих громадян, що ті жили б набагато краще, якби не закордонні воріженьки та клята опозиція. Але і в нинішній Європі не перевелися де кюстіни — наприклад, відомий дослідник посткомуністичних країн швед **Андерс АСЛУНД**. Його нова праця **Розбудова капіталізму** переконливо свідчить, що попри спроби наших псевдовчених (економісти з науковими званнями й ступеннями за формою й марксистсько-ленінські політекономисти соціалізму за суттю), червоного директорату (керівники великих промислових підприємств і колгоспні латифундисти), чільників каральних органів, куплених політиків і корумпованих урядовців шило недолюгости неможливо сховати у мішку української «відреформованої» дійсності.

Економічні перетворення у країнах колишнього радянського блоку Аслунд почав досліджувати ще тридцять років тому. Результатом став математично точний присуд євразійському реформаторству: або «**відновлення державного деспотизму**» (Беларусь, Туркменія), або «**спекулятивна держава**» (Росія, Україна) — «**домінуючим інтересом у спекулятивній державі є не економічний добробут усієї нації, а перерозподіл усіх наявних ресурсів через державний бюджет та регулювання отримання тих чи тих привілеїв... Стара комуністична еліта використала нагоду для наживи на кризовому хаосі... криза не лише спричиняє страждання для більшості, але й великі можливості для певних кіл**».

Порівнюючи набагато гірший суспільно-економічний стан України стосовно країн Центрально-Східної Європи, дослідник вважає, що нашу країну не виправдовує те, що вона увійшла в реформи значно менше розвиненою державою, аніж вважалося на загал: із низькою якістю товарів, тотальними дефіцитами, «штотвхами» замість менеджерів та відсутністю нормальної статистики.

На це все вирішально наклалися суто українські реалії: млявість, нерадикальність і вузькість реформ, відсутність справжньої дерегуляції та всемогутність бюрократії, яка вміло прикрилася мітом розвалу виробництва й опікувалася передовсім приватним розподілом, а не загальноекономічним зростанням. «**Державні службовці мали можливість чимало робити для того, щоб збирати монопольні ренти, шантажуючи бізнесменів та вимагати хабарів за експорт... Число вишуквачів ренти було обмеженим, і вони отримали надзвичайні прибутки впродовж перехідного періоду... Успішні вишуквачі ренти купили стількох політиків, що вони мали можливість опанувати нові ренти**». Такий, за Аслундом, «портрет» нашої корупції.

Може, цей швед — «нашоукраїнець»? Таке пояснення безжальних присудів європейця задовольнило б нових українських кар'єристів, у яких родявщина виховала потребу «вічно брехати», і які нині «словосполученням «світовий досвід» у вульгарному марксистському сприйнятті обґрунтовують будь-яке твердження». Можливо, автор є печерним антикомуністом? Зовсім ні. Аслунд слушно зауважує, що «**найпозитивнішим аспектом соціалізму була його віра в інвестиції у людський капітал**». Але цю віру зведено на пси тим, що свідомо ігнорувалися три дисципліни: економіка, юриспруденція та іноземні мови.

Усе-таки дивна ми країна: кажуть, що ВВП зростає, мов на дріжджах, а українці нарікають на рідний уряд і ремствують на зростаючу бідність. Та водночас — голосують за представників влади... Може, коли б читали книжки, де лікарською рукою виписано вбивчо точний діагноз, багато що було б інакше?

36,00 €

Мая-Дух НАСЦІ. Досвід свободи. — К.: Український Центр духовної культури, 216 с. (о)

Свобода висловлювань в Україні — 2003. Огляд повідомлень про конфлікти в інформаційній сфері України у 2003 році. В 2 тт. — Х.: Фоліо, 312+332 с. (о)

Андерс АСЛУНД. Розбудова капіталізму. — К.: Дух і Літера, 636 с. (о)

4

5

6

7

сестрички Віки, «Жаби в дирижабл», «Братів блюзу», «Плачу Єремії» та багатьох інших культурних груп, чії композиції й досі мають своїх шанувальників; г) різноманітна музична всяка-всячина, що несправедливо полишилася на манівцях торного шляху, вимощеного членами Спілки композиторів, так залежних від панівних і скороминущих ідеологічних догм.

4. Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ. Вибрані твори у трьох томах: Том 2. Северин Наливайко: роман. Сер. «Маєстат слова». — Тернопіль: Богдан, 400 с. (п)

Роман «Наливайко» (вперше опублікований на сторінках часопису «Вітчизна» в 1992-1993 роках), за визначенням І.Дзюби, — «не даність історії, а — магія історії, міт історії. Історія чиниться в ньому як простодушню вигадлива казка і водночас як алгоритм певних суспільних і національних сил».

5. Іван ФРАНКО. Сотворення світу. Сер. «Бібліотека українського раритету». — К.: Обереги, 160 с. (п)

Прикро, але факт: Франкову інтерпретацію сотворення світу не було включено до 50-томного зібрання творів класика. Відповідати на запитання **чому?** кожен буде самостійно, тут лише додамо, що Франко дає цікавий аналіз П'ятикнижжя пророка Мойсея з точки зору авторства й у контексті давніх літературних пам'яток Сходу.

6. Василь СЛАПЧУК. Дикі квіти. Сер. «Excerptis Exciplendis». — К.: Факт, 296 с. (п)

Чомусь у нашому світі так трапляється: чарівні й ніжні кохані дівчата в подружньому житті швидко стають бездушними стервами, а мужні й галантні юнаки непомітно перетворюються на безвольних телевізороманів, мужність яких проявляється лише в ляпанні язи-

15,50 €

ком за пляшкою горілки. Чому так стається — не знає ніхто, але історія ця повторюється з покоління в покоління, здається ще від Адама та Єви: живучи разом, ми приділяємо одне одному менше уваги, аніж живучи порізно... Чи не тому світ Чоловіка, Жінки й Дитини сповнений таких неподібних у своїй однаковості таємниць?

7. Дванадцять місяців. — К.: Книжковий парк, 102 с. (п)

Шість дивних казок, яскраво проілюстрованих Світланою Борисовою стануть чудовим дарунком для більших і менших читачів і читачок, які полюбляють мандрувати фантастичними стежинами її величності Казки.

КНИЖКА РОКУ 2004: НОМІНАЦІЯ «ПОЛІТЛІКНЕП»

ДУМА ПРО УКР-РУЇНУ

Є така країна, в якій влада біле цілком серйозно називає чорним і не має проблем, щоб знайти свідків, які підтверджують це. Барабани Страдіварі в ній називають скрипками, а стукачів — Ойстрахами. Злагода у цій країні розуміється як нацькування однієї частини народу на іншу або й на народ загалом, надто, якщо цим народом є американці. Ті можновладці живуть коштом цієї країни, дружать із сусідами зі Сходу, але на Заході мають нерухомість, банківські рахунки, навчають там дітей і відпочивають із сім'ями й щиро не розуміють: «Ну чего мы власть должны терять!». Ви знаєте назву цієї країни? Ви хочете прочитати про неї?

«Я другой такой страны не знаю, где так вольно дышит человек».
Невідомий російський політехнолог в Україні

Костянтин ДИКАНЬ

У ситій і спокійній Європі, навіть догве споглядання чогось чужого може спричинити проблеми з поліцією. Проте, розібравшись у причинах вашої туристичної неперемінливості, полісмен порекомендує оглянути дійсно цікаві пам'ятки історії та архітектури. Чи чекають у ній дикунів зі Сходу, звиклих справляти малі потреби у під'їздах, а інакюдумство вимірювати новими одиницями — «козлами»? Навряд чи. Кожен дбає про власну безпеку самостійно й задалегідь.

Проте й гроші на Заході полюбляють. Тому юристи-футболісти не мають проблем із візами, хатинками й рахунками на екзотичних островах, а коридори Оксфорду їм більш відомі за стіни Університету ім.Патріса Лумумби. Може, якщо в «Європі нас не чекають», уже настала пора доправити цих панів за правильною адресою — у рідне Підмоскві'я?

Чи може європейська еліта не розуміє сутності свого східного сусіда? Та ні, розуміє. Зокрема, Хав'єр Солана радив керівництву цієї країни «рати за правилами, а не гратися з правилами», інакше навіть думати про ВТО, ОБСЄ, Раду Європи, НАТО — зась. Проте «гра з правилами» не лише триває, але й стає дедалі бруталнішою й цинічнішою, ресурс все більш адміністративнішим, а влада безкарнішою.

Здогадалися про яку країну йдеться? Ні. Тоді ще одна теза. Керівників цієї країни абсолютно не хвилює, що довіряє їм лише кільканадцять відсотків населення. Ну, на решті. Правильно. Це про нас пише відомий есеїст **Микола РЯБЧУК** у книзі **Зона відчуження: українська олігархія між Сходом і Заходом: «В Україні винних, якщо вони пов'язані з владою, ніхто, як правило, не карає — з тої простої причини, що влада в Україні, хоч би що вона коїла, винною бути не може. Винною може бути лише опозиція».** Адаже в Україні збережено напівфеодальну систему більшовицького врядування: «Формальні закони в такій системі існують, проте визначальними є не їхній зміст, а спосіб їхнього застосування — цинічно вибірковий і, в разі потреби, зухвало волюнтаристський».

Новинки видавництва

«Центр навчальної літератури»

вул. Електриків, 23, м. Київ, 04176. Тел. 451-65-95, 425-20-63, 425-04-47, факс 425-01-34. office@uabook.com

1. Бухгалтерський управлінський облік / О.В.Лищенко: Навчальний посібник, рекомендовано МОН України. — К.: ЦНА, 2005, 254 с. (п)

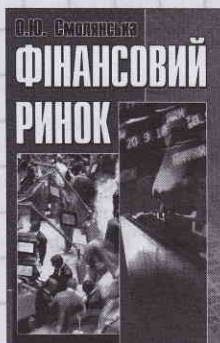
У навчальному посібнику висвітлені теоретичні й практичні аспекти управлінського обліку як системи збору, обробки й аналізу інформації з метою прийняття ефективних управлінських рішень. У ньому в розрізі тем висвітлено: цілі та зміст управлінського обліку, основи побудови управлінського обліку, класифікація витрат підприємств та відображення їх у системі бухгалтерських рахунків, облік витрат за елементами й статтями калькуляції, облік витрат операційної діяльності підприємства, основи калькулювання собівартості та формування фінансових результатів, місце й роль облікової інформації в системі прийняття управлінських рішень.

код 012027, ціна 23,00 грн

2. Фінансовий ринок / О.Ю.Смолянська: Навчальний посібник, рекомендовано МОН України. — К.: ЦНА, 2004, 256 с. (п)

У навчальному посібнику, підготовленому відповідно до навчальної програми курсу «Фінансовий ринок», розглянуто процес здійснення фінансових операцій на фінансовому ринку та специфічні проблеми становлення ринку в Україні. Матеріал викладено з урахуванням чинного законодавства й практики його застосування в Україні. Подано тлумачення основних понять і термінів. Для студентів економічних вищих навчальних закладів, аспірантів, викладачів, практичних працівників фінансово-кредитної сфери.

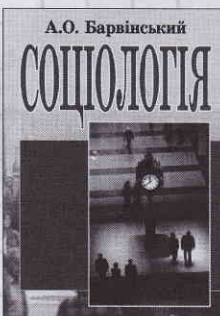
код 011371, ціна 26,00 грн

3. Психологія / Колектив авторів: Навчальний посібник, рекомендовано МОН України. — К.: ЦНА, 2005, 352 с. (п)

У навчальному посібнику висвітлені п'ять блоків проблем: предмет та основні етапи розвитку психології, психологія пізнавальних процесів, психологія емоційно-вольових процесів, психологія особистості, психологія групи. Вивчення цих розділів психології має практичну значущість для майбутніх фахівців.

Код 013089, ціна 25,00 грн

4. Соціологія / А.О. Барвінський: Навчальний посібник, рекомендовано МОН України. — К.: ЦНА, 2005, 328 с. (о)

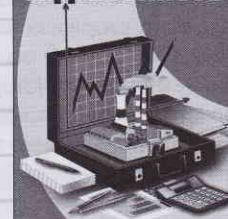
У посібнику увійшли теми, що відображають найголовніші напрямки функціонування сучасної соціологічної науки. У процесі вивчення запропонованого курсу лекцій читач познайомиться з особливостями об'єкта й предмета соціології, її структурою, функціями. Значне місце в посібнику займає характеристика методології та методики проведення конкретних соціологічних досліджень.

Код 013091, ціна 24,00 грн

ПСИХОЛОГІЯ

В.Н. Зоріна, Т.В. Осадча, Г.Г. Зорін
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

5. Фінансова звітність підприємств / В.Н. Зоріна: Навчальний посібник, рекомендовано МОН України. — К.: ЦНА, 2005, 200 с. (п)

У посібнику розглянуто цілий ряд питань, пов'язаних із методикою та технікою складання фінансової звітності. У ньому наведені теоретичні засади методики складання фінансової звітності та завдання для його практичного засвоєння з урахуванням фінансово-господарської діяльності підприємств.

Код 011370, ціна 14 грн

ЛІДЕРИ ПІВРІЧЧЯ

«ПОЛІТЛІКНЕП»

М.Рябчук правильно висновує, що переважну частину населення питання розбудови держави зовсім не цікавлять, а влада («креольська еліта») цілком згодна реалізувати власний «альтернативний проєкт українського націєтворення — на основі передусім російської мови й культури та збереження свого панівного становища». Тож чи варто дивуватися, що стагнація подається як стабільність, «Шансон» як культура, а через десять років спливають із небуття здавалося б призабуті гасла двомовності й антиамериканізму.

Автор полюбляє дошкульну фразу, розпочинається в ній, милуючись гостротою власного слова: «останнім притулком» для совково-кримінальної влади виявився найсовковіший і найкримінальніший регіон України». Хоча ця дотепність досить часто суперечлива: «колишня советська номенклатура досі посідає провідне становище в усіх секторах суспільного, інституційного, а тим паче урядового життя». Ну яка з криміналітету номенклатура? Але в тому, що переосмислення й переоцінки минулого не відбулося, а тепер не буде й поготів, автор безперечно правий.

Зрозуміло, що така країна США й Заходу не цікава й не потрібна. Мало того, правлячий режим зробив усе можливе, щоб міжнародна ізоляція України тільки поглибилася. Бо, як вважає М.Рябчук «висококласний агент ФСБ на високій посаді (президента, прем'єр-міністра чи голови президентської адміністрації) виконує спецоперацію, або ж подібний високопосадовець веде свідомо країну (й себе) до ізоляції, аби уникнути неприємности значно більшої — скажимо, суду та довічної ізоляції тюремної».

Більшість із цих та інших сентенцій глибоко тривіальні навіть на побутовому рівні. Їх можна досхочу наслухатися в метро, маршрутці, електричці. Жодна бодай трішки неупереджена особа не зможе їх аргументовано заперечити. Проте, наголошуючи, що «аборигени з українських сіл дістають в «українських» містах приблизно ту саму працю, що й мігранти з «третього світу» на Заході», тоді як «серед росіян відсоток інтелігенції майже вдвічі вищий, ніж серед українців», М.Рябчук перебуває в звичній російській традиції пошуку винних.

Хто винен? Автор стверджує — націонал-демократи. Саме так. Не люди, які віддали перевагу Л.Кравчуку перед В.Чорноволом, а найпатріотичніші з політиків. Хоча, може, дійсно потрібно багато питати з тих, кому багато дано. А втім, якщо не полюбляєте соціально-політичний мазохізм, книгу можна й не читати. Навіщо ятрити душу тим, що й так добре знаєте?

Кр

Микола РЯБЧУК, Зона відчуження: українська олігархія між Сходом і Заходом. — К.: Критика, 224 с. (о)

сучасне українське суспільствознавство			
місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (-)*	Ярослав ГРИЦАК. Страсті за націоналізмом: історичні есеї. — К.: Критика, 344 с. (о)	62	
2 (-)	Політична історія України. XX ст. У 6 т. — К.: Генеза, 424+488+448+584+720+696 с. (п/ф).	57,09	
3 (1)	Юрій ЩЕРБАК. Україна: виклик і вибір. Перспективи України в глобалізованому світі XIX століття. — К.: Дух і Літера, 578 с. (о)	51,73	ч.5-6, 20'04
4 (-)	Микола РЯБЧУК. Зона відчуження: українська олігархія між Сходом і Заходом. — К.: Критика, 224 с. (о)	50,9	ч.20, 23'04
5 (-)	М.Ф.ЮРІЙ. Соціокультурний світ України. — К.: Кондор, 736 с. (п)	38,18	ч.21-22'04
6 (-)	Українська політична нація: генеза, стан, перспективи. — К.: НІСД, 648 с. (п)	38,09	ч.18'04
7 (3)	Лариса МАСЕНКО. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір. — К.: КМ Академія, 163 с. (о); Лариса МАСЕНКО. Мова і політика. — К.: Соняшник, 120 с. (о)	34,09	ч.20'04
8 (2)	Дмитро ПАВЛИЧКО. Українська національна ідея. — К.: Основи, 771 с. (п)	26,9	ч.18, 20'04
9 (-)	Віктор КУБАЙЧУК. Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. — К.: К.І.С., 176 с. (о)	17,73	ч.21-22, 23'04
10 (4)	Олександр Грищенко, Валентин СОЛОДОВНИК. Пророки, пірати, політики і публіка. Культурні індустрії й державна політика в сучасній Україні. — К.: К.І.С., 168 с. (о)	11,18	ч.3'04
11 (-)	Володимир ПАВЛІВ. Чому поляки не люблять українців? Бібліотека газети «ПОСТУП». — Л.: Класика, 92 с. (о)	8,9	
12 (5)	Проти катувань / Харківська правозахисна група. — К.: Фоліо, 368 с. (о)	7,18	
13 (-)	КУРАС І.Ф. Етнополітологія. Перші кроки становлення. — К.: Генеза, 736 с. (п)	6,27	
14 (8)	Соціально-психологічний вимір демократичних перетворень в Україні. — К.: УЦМП, 512 с. (п)	4,81	ч.9, 17'04

сучасне зарубіжне суспільствознавство			
місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (1)	Елвін ТОФФЛЕР. Нова парадигма влади. — Х.: Акта, 688 с. (о)	79,54	ч.2,5-6, 15-16'04
2 (-)	Анна ПОЛІТКОВСЬКА. Друга чеченська. — К.: Діагор, 296 с. (п)	70,9	ч.20'04
3 (-)	Ендрю ВІЛСОН. Українці: несподівана нація. — К.: К.І.С., 552 с. (о)	61,36	ч.21-22'04
4 (-)	Вільям МІЛЕР, Осє ГРЕДЕЛАНД, Тетяна КОШЕЧКИНА. Звичаєва корупція? Громадяни та уряд у посткомуністичній Європі. — К.: К.І.С., 328 с. (о)	41,36	
5 (2)	Джон ЕСПОЗИТО. Ісламська загроза. Міф чи реальність? — Л.: Кальварія, 336 с. (о)	30,45	
6 (-)	Ентоні СМІТ. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія. — К.: К.І.С., 170 с. (о)	24,18	ч.21-22'04
7 (5)	Джек ДОНЕЛІ. Права людини у міжнародній політиці. — Л.: Кальварія, 280 с. (о)	23,27	
8 (7)	Андерс АСЛУНД. Розбудова капіталізму. Економічні перетворення у країнах колишнього радянського блоку. — К.: Дух і Літера, 636 с. (о)	20	ч.1, 23'04
9 (-)	Рейнгольд ЦИППЕЛІУС. Юридична методологія. — К.: Реферат, 176 с. (о)	18,64	
10 (4)	Жан-Люк НАНСІ. Досвід свободи. — К.: Український центр духовної культури, 216 с. (о)	16,64	ч.23'04
11 (-)	Свобода слова; Свобода преси. Рішення Верховного Суду США. — К.: Оптима, 252+276 с. (о)	13,09	ч.20, 21-22'04
12 (12)	Отфрід ГьОФЕ. Розум і право. Складові інтеркультурного правового дискурсу. Сер. «Сучасна гуманітарна бібліотека». — К.: Альтерпрес, 264 с. (о)	12,9	
13 (14)	Сандро ГОЦІ. Урядування в об'єднаній Європі. — К.: К.І.С., 286 с. (о)	9,73	ч.7'04
14 (-)	Даніель КОРНЮ. Етика засобів масової інформації. — К.: К.І.С., 130 с. (о)	7,45	

* у дужках — місце у проміжному рейтингу «Лідери літа»

** уточнена номінаційна позиція

рейтинг вираховано через співвідношення набраних книжкою балів та кількості експертів, що проголосували

ПОЗНАЧЕНІ НАЗОНОМ

Якщо порівнювати «все з усім», певні перегуки й асоціації можна відшукати, але нині безсумнівним є одне: у кожного з авторів — у Віктора ШИЛА, Петра КОРОБЧУКА, Олега СОЛОВ'Я, Андрія ДМИТРИЄВА, Івана АНДРУСЯКА, Володимира ЗАГУЛИВІТРА — протягом 2004 року з'явилося по поетичній збірці у рамках нового проєкту «Зона Овідія». Усі вони відтепер «пов'язані» Назоном (він же Овідій). Перше, що звертає на себе увагу, — чотирнадцять книжок за півроку, а в перспективі усього не менш як із п'ятдесят. Як для української практики — це безпрецедентний випадок, особливо з огляду на якість редактури, поліграфії, дизайну, зшитків і палітурки всіх збірок серії.

Микола СКИБА

Певний час еталонною щодо формату видання сучасної української поезії могла вважатися продукція львівської «Кальварії». Із серій пригадується кишенькового формату «Ковчег» (2001 р. — спільний проєкт АУП і «Сучасності»). Згодом, знову-таки під грифом АУП, «Кальварія» друкує кілька твердопалітурних видань — щоправда не постульованих як серія, проте легко ідентифікованих за спільним форматом — яким випала зіркова доля. Спочатку Ігор РИМАРУК отримав Шевченківську премію за *Діву Обиду*. А наступного року Шевченківським лауреатом став *Восиль Герасим'юк* — за збірку *Поет у повітрі*. Перед тим же ці видання було визнано кращими на конкурсі «Книга року».

Можливо, цей період був зоряним часом визнання для українського поетичного «середнього покоління», етапом їх переходу в живі класики. Недарма наприкінці цього ж року (але вже в новій іпостасі) Герасим'юк відкрив собою нову для київського «Факту» поетичну серію, з'явившись на публіці у строгій палітурці, яка найліпше пасує формату «вибране». Згодом з'явилися «Палімпсести» Василя СТУСА і вибрані аж на два томи поезії Ігоря Калинця.

У справі кшталтування (нео)українських класиків від «Факта» намагається не відстати й харківська «Акта». Випустивши 2003 року у світ божий разом із Голобородьковими птахами в українському краєвиді серію «ars poetica», це видавництво до цьогорічного Львівського Форуму прийшло вже з цілим пакетом видань (нео)української (нео)класичної поезії. Це теж переважно «вибране», але, на відміну від заголовно-полічкового «Фактивського», вбране в кишеньковий формат. Порівняння цієї серії з «кишеньковим» «ковчегом» виглядає приблизно так: якщо перший можна назвати «захальним», то другий виглядає дещо «дамським» завдяки підкреслено елегантним і майже однаковим обкладинкам.

2004 року власну поетичну серію започаткувало й відносно молоде та гонорове видавництво «Піраміда». «fest поезію» (не плутати із «fast» і фас поезією) відкрив Андрій БОНДАР Примітивними формами власності.

У певному сенсі видавцві легше працювати «серійно», аніж поштучно — адже для кожної наступної книжки вже є заготовка. Загалом існує велика різниця між концептуаль-

ною підбіркою та серією з вимушених обставин, «по бідності». Прикладом останньої є спілчанська збірка так званої «сучасної української поезії». У такому розумінні всіляка серія, тим паче поетична, є тестом на зрілість для видавництва, адже передумовою кожної з них є не лише налагоджене виробництво, а й коло «своїх» авторів і читачів, ресурс довіри між усіма суб'єктами процесу, власна філософія і стиль. Тому маємо небагато поетичних серій, а якісних і поготів. І на тлі них «Зона Овідія» виглядає оригінально та своєчасно. Поети, які опинилися в «зоні», належать до різних поколінь. У цьому ще одна фішка проєкту. Свідомо залишивши за межами зони як небожителів українського поетичного Олімпу й «атлантів», так і надто епатажних завсідників літературного Аїду, Тарас Федюк, схоже, взявся за кшталтування «середнього класу» української поезії. А це, власне, той контингент, на якому тримається і суспільство, і література. Саме такого гатунку серійність, коли можемо синхронно відчитувати цілу когорту «різношерстих», але вже добре викшталтуваних авторів, дозволяє відкрystalізуватися розмитому дотепер у нас поняттю про «сучасне» або «актуальне» в літературному процесі.

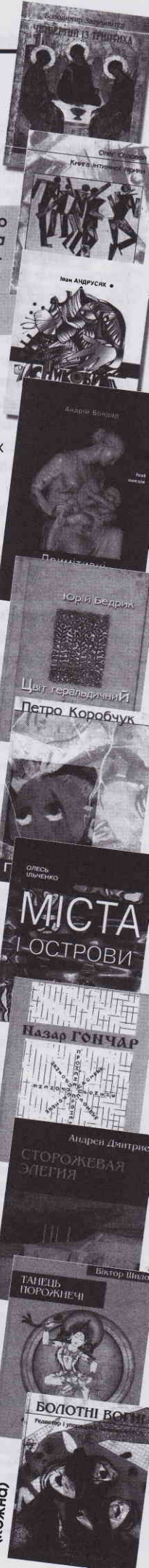
Зіставляючи тексти молодих і маситих, не важко помітити, що в різні історичні періоди поезія так чи інакше оберталася і обертається навколо кількох основних тем й екзистенціалів: кохання, смерть, невловність краси і недосяжність щастя й водночас — бажання й вміння смакувати цим коктейлем. Смакувати солодкий жах передчуття і неблаганність долі. «Все старе й вічне, мов поминки, / банальне як п'яні поминальніки. / Але як висловити тугу за тобою, / не гідну оцих незначущих слів?» (Олесь Ільченко). «...шукач імен / драбина в небо / тобі наснилася / ти краще пригадай / як звать твою планету», — ніби відповідає Віктор Шило. «Цвітуть Нерони і палають Рими, / кров пивниться у казані віків. / І родимося ми уже старими / з просмаженого сім'яні батьків», — немов підморгує їм обом вже зідти Володимир Загулівітер, а потім додає: «Послинив пальця Бог. Глухий, як бубон глобус / зелено-жовто-синій обернув. / В маснім тім послідку, як мушу, я народжусь — / колись давно, в голодну сніжну давнину».

Та не варто думати, що всі тексти «Зони» такі вже наскрізь химерні, тут вистачає баналізмів і штамів. Наприклад, Петро Коробчук («Гіллясте лице») постулює: «своє споконвіч-

не «ой» не промінню на космополітичне «вау» — що більше надається для партійної програми або передвиборчого слогану, ніж для поетичної збірки. Автор, здається, плутає настроєвість із поетикою. А втім, я не знаю, чи варто вірити Коробчуківі, який у «невибраних місцях зі щоденника Юлії Ружинської» в пориві сарказму ладен розвивати «Феноменологію полив'яної макітри» або читати студентам лекції з «дискурсу вареника у сметані»...

Ще одна засторога, що виникає під цим оглядом: варто, аби в серії було більше ексклюзивних текстів, або хоча б їх оригінальних комбінацій, а не передрукованих по кілька разів зі збірки у збірку.

Однією з найщільніших за письмом є збірка Юрія Бедрика *Цвіт геральдичний* однак і тут подекуди трапляється балансування на межі банальності й оригінального парадоксу. Ось ще один метафоричний вимір Зони: «Але в таких краях, відомо й сатана / Себе не відчував достатнім сатаною». Бедрик має «свої» ексклюзивні теми, хоча його письмо часто-густо є коментарем до теми, а не її розкриттям. Назвавши свою збірку «Цвіт геральдичний» Юрій Бедрик розподіляє її тексти на «сім пелюсток» — очевидно за сімома кольорами, що ними послуговується геральдика як наука. Щоправда «пелюстки» названі лише за порядковими номерами, колір кожної з них читач має роз-

15,50 €
(кожна)

шифрувати сам. Ретельного відчитування потребують і самі тексти, насичені середньовічною емблематикою, яка, втім, прозирає у збірці крізь (пост?)романтичний серпанок. Можливо саме у цьому причина фактурних перепадів Бедрикової поезії. Автор часом надміру налягає на меланхолійні тремоло на стихах акуратно римованих рядків.

Словом — зона, як зона, тут вистачає як ваговитих поетичних авторитетів, так і необтяжених жодними імперативами, в рамках серії мирно уживаються ті, хто продовжує перти плуга сільськокоментальної поезії, так і прихильники ультраурбаністичної поетики, навіть україномовні й російськомовні поети. У доборі кола авторів дійсно криється значна доля інтриги проекту. Однак не меншу порцію інтриги вкладає у назву серії. Принаймні, якщо брати останні роки, — важко знайти означення більш метафоричне за «Зону Овідія». Ініціатор назву серії пояснює дуже просто, якщо не банально, — своєю симпатією до Овідіополя. Та бачиться, що суть в іншому, — поет завжди в опозиції і справжня поезія кшталтується на околицях великих імперій. Але поєднання таких антагоністичних категорій, як Овідій (апологет «науки кохання», і знавець Метаморфоз) та зона (чорна діра культури), не виключено — спроба відповіді на sacramentalne питання Теодора Адорно про те, чи можна після Освенціма писати вірші і займатися метафізикою. Виявляється — можна, якщо це відбувається в зоні.

І тут варто не зациклюватися лише на одному, до того ж, найпізнішому значення цього слова. Адже в часи Овідія (zone походить з латини) воно означало такі речі як пасок, смуга — символ дотримання певної обітничі, цноти, кодексу чести, ознака влади (принаймні — над собою). Так що «обітничія Овідія», чи «заповіт Овідія» (щонайменше залишатися вірним собі), або «сила «Овідія» — в тому, справді, є певна інтрига.

Кт

Юрій БЕДРИК. Цвіт геральдичний та інші поезії. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт, 176 с.(п)
Петро КОРОБЧУК. Гіллясте лице. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт, 168 с.(п)
Олександр ІЛЬЧЕНКО. Міста і острови. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт, 80 с.(п)
Назар ГОНЧАР. ПРОМЕНЕВІСТЬ. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт, 148 с.(п)
Андрей ДМИТРИЄВ. Сторожова элегія. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт, 124 с.(п)
Віктор ШИЛО. Танець порожнечі. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт, 126 с.(п)
Людмила ТАРАН. Книга перевтілень. Серія «Зона Овідія». — К.: Факт, 136 с.(п)
Володимир ЗАГУЛИВІТЕР. Четвертий із триптиха. Серія «Зона Овідія». — К.: Факт, 176 с.(п)
Болотні вогні. Серія «Зона Овідія». — К.: Факт, 160 с.(п)
Олег СОЛОВЕЙ. Аль Катик: Книга інтимної лірики. Серія «Зона Овідія». — К.: Факт, 168 с.(п)
Іван АНДРУСЯК. Часниковий сік. Серія «Зона Овідія». — К.: Факт, 128 с.(п)
Кремль Хор: Партизани буття. — К.: Пульсари, 160 с.(о)
Андрій БОЦАР. Примітивні форми власності. Сер. «fest поезія». — Л.: Піраміда, 84 с.(п)
Дмитро КРИМІНЬ. Атлантида під вербоб. К.: Неопалима купина, 2003, 64 с.(о)

ЛІДЕРИ ПІВРІЧЧЯ

«ГОЛОСИ»

сучасна поезія			
місце	назва	рейтинг	рецензія в Кт
1 (-)*	Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ. Вибрані твори у трьох томах. Т.1. Сер. «Маєстат слова». — Тернопіль: Богдан, 400 с.(п)	58,27	ч.19'04
2 (-)	Наталка БІЛОЦЕРКІВЕЦЬ. Готель Централь. — Л.: Кальварія, 120 с.(п)	53,82	
3 (1)	Іван АНДРУСЯК. Часниковий сік; Олег СОЛОВЕЙ. Аль Катик; Володимир ЗАГУЛИВІТЕР. Четвертий із триптиха; Людмила ТАРАН. Книга перевтілень. Серія «Зона Овідія». — К.: Факт, 128+168+176+136 с.(п)	43,18	чч.11-12, 15-16, 21-22'04
4 (-)	Петро МІДЯНКА. Срібний примаш. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 96 с.(п)	33,63	
5 (-)	Ігор КАЛИНЕЦЬ. Зібрання творів: У 2 т. — К.: Факт, 544 с.(п)	29,45	
6 (-)	Юрій БЕДРИК. Цвіт геральдичний та інші поезії. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт, 176 с.(п)	28,27	ч.23'04
7 (-)	Назар ГОНЧАР. ПРОМЕНЕВІСТЬ. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт, 148 с.(п)	16,18	
8 (-)	Андрей ДМИТРИЄВ. Сторожова элегія. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт, 124 с.(п)	14,54	
9 (-)	Юрко ПОЗАЯК. Шедеври. — Л.: Піраміда, 144 с.(п)	13,73	чч.17,18'04
10 (8)	Пісні Нового Світу: Улюблені вірші поетів США та Канади. — К.: Факт, 344 с.(п)	12,45	
11 (5)	Едвард Естлін Камінгс. Тюльпани й димарі / Пер. з англ. І.Андрусяка і К.Борисенко. — Хмельницький-Київ: В-во Сергія Пантюка, 96 с.(о)	11,82	ч.11-12'04
12 (-)	Дмитро ПАВЛИЧКО. Світовий сонет. — К.: Генеза, 536 с.(п)	10,64	
13 (-)	Юрій АНДРУХОВИЧ. Пісні для мертвого півня. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 96 с.(о)	9,18	ч.18'04
14 (-)	Ігор КОЧЕВИХ. Яка ця ніч: Пісні та вірші Сергія Єсеніна. Кн.3. — К.: Фада, ЛТД, 14 с.(о)	8,73	

сучасна есеїстика			
місце	назва	рейтинг	рецензія в Кт
1 (1)	Михайлина КОЦЮБИНСЬКА. Мої обрії. В 2 т. — К.: Дух і Літера, 336 с.(п)	88,36	чч.7,19'04
2 (-)	Гендер. Ерос. Порно; Еротика. — Л.: Редакція журналу «І», 348+70 с.(о)	56,64	
3 (-)	Олександр БОЙЧЕНКО. Шатокуа плюс. Сер. «fest есеїстика». — Л.: Піраміда, 192 с.(о)	44,9	
4 (-)	Євген СВЕРСТЮК. На хвилях «Свободи». — Луцьк: Терен, 312 с.(о)	37,64	
5 (-)**	Михайл ЖВАНЕЦЬКИЙ. Одеськие дачи. — Одеса: Друк, 88 с.(п)	34,64	
6 (3)	Український Best. Книжка року'2003. — К.: Книжник-review, Радуга, 272 с.(п)	33,82	
7 (2)	Світлана МАТВІЄНКО. Дискурс модернізму: український контекст. — Л.: Літопис, 144 с.(о)	25,63	
8 (4)	Василь СЛАПЧУК. В очікуванні на інквізитора. — Луцьк: Волинська обласна друкарня, 128 с.(о)	21,09	
9 (-)	Карпатський словоблуд: альманах автохтонного гумору. — Мукачево: Карпатський гумор, 78 с.(о)	12,82	
10 (7)	Сергій ГРАБАР. Стан душі. — К.: Амадей, 264 с.(п)	10,64	чч.2,7,9,19'04
11 (-)	Юрій ЗАВГОРОДНІЙ. Йду проти себе. Візії. — Л.: Кальварія, 176 с.(п)	10,36	
12 (-)**	Володимир ПАВЛІВ. Синдром програної війни. 12 есе про Олександра Кривенка. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 84 с.(о)	10,14	ч.19'04
13 (-)**	Роман КОРОГОДСЬКИЙ. Брама світла. Батьки. Сер. «Українська модерна література». — К.: Гелікон, 472 с.(п)	8,57	ч.19'04
14 (-)**	Одеський альбом Юрія Овтина. Випуск 1, 2. — Одеса: Папірус; Астропінт, 168+240 с.(п)	6,91	ч.15-16'04

* у дужках — місце у проміжному рейтингу «Лідери літа»

** уточнена номінаційна позиція

рейтинг вираховано через співвідношення набраних книжкою балів та кількості експертів, що проголосували

КНИЖКА РОКУ, 2004: НОМІНАЦІЯ «СОФІЯ»

ПАРІ КРИСТЕВОЇ

Юлія КРИСТЕВА, болгарка з походження, увійшла до філософії ХХ століття як французька постструктуралістка. Вона конфронтувала з Жаком Деррідою, спиралася на ідеї Бахтіна та Лакана, не боялася згадувати про матеріалістичну діалектику поруч із Фрейдом, плюс — насичувала свої тексти винятковою експресією. Крістева перейшла від авангардизму до лівого радикалізму, а потім відхилилася від нього. Її ім'я обов'язково згадують у різноманітних антологіях новітньої критики або методології аналізу художніх текстів. Проте вміщують частіше окремі шматки її праць або короткі статті. Решту мусив би сам відшукувати в першоджерелах або чужомовних перекладах. Нарешті — маємо «Полілог» Юлії Крістевої в українському перекладі Петра Тарашука.

Юлія ЄМЕЦЬ-ДОБРОНОСОВА

Персона Крістевої актуальна як для філософів, так і для філологів, психологів, лінгвістів. Для одних вона — представниця феміністського дискурсу, іншим відома передусім як методолог, теоретик постструктуралістського аналізу текстів.

Кінець сімдесятих (саме тоді вийшов «Полілог») для Крістевої в деяких моментах був переломним. Поруч із домінантою семіотики, у її текстах з'являється активне розроблення проблематики фемінізму. Власне, «Полілог» у цьому плані показовий. У часи її діяльності, пов'язаної з групою «Тель-Кель» (назва журналу, де співпрацював Ролан Барт та Крістева), вийшли у світ три праці — «Семіотика», «Революція поетичної мови» та згадуваний «Полілог». У них поступово розгортались основні альтернативи, котрі авторка переносила з аналі-

зу літератури на малярство, каліграфію, політику тощо.

Її методологія — своєрідний синтез «гри зі знаками» та психоаналітичної «гри проти знаків», причому оптимальним варіантом такого поєднання, а отже — і поля аналізу, для неї є художня література. Крістева доходить висновку, що література має статус ледь не глобальної теорії пізнання. Проте вона прагне проаналізувати дещо більше — різні практики символізації, будову кількох спільних ілюзій (літератури, лінгвістики, малярства). А сам «Полілог» авторка кваліфікує як Парі про відмінності від смерті.

Специфічне становище Крістевої у постструктуралізмі зумовлене розробленою нею оригінальною проблематикою суб'єкта. Тому найцікавіше там, де вона починає про нього розмірковувати. Крістева має на увазі не цілісність, постульовану класичною філософією. Для неї виняткова істина — розколотість свідомості. Вона ба-

лансує на межі — між позицією повної деконструкції суб'єктивності й ідентичності та намагання піймати ці поняття в гуманістичній формі. Крістева виявляється набагато ближчою до Лакана, ніж до інших постструктуралістів, і чинить як справдешня його учениця.

Вона висуває ідею існування особливого «семіотичного ритму» і пропонує окреслити його за допомогою поняття «хори», згаданого ще Платоном. Проте точного визначення поняття «хори» знайти важко. Тобто — його й не має бути. Говорячи про такий ритм, не можна не зачепити концепцію двох модусів означування — символічного та семіотичного, де другий — розпорошення, гра, ритм, руйнація ідентифікації зі спільнотою. Політика та мова виявляються пов'язаними саме в тому, що суб'єкт нової політики — завше суб'єкт нової дискурсивної практики. Тож — уявіть собі суб'єкта в семіотичній грі, а семіотику — як революційний чинник практики.

У «Полілозі» сконденсовано основні концептуальні підходи Крістевої до розуміння критики та значення літератури. Книга не схожа на поступальне дослідження з викладом спочатку методи, а потім — прикладно-аналітичною частиною. Стиль Крістевої — постійне змішування концептуальних підходів, методологічних засад із проходженням крізь художні тексти. Особливість її інтерпретацій позицій інших авторів — те саме змішування чужого та свого власного. Свідчення тому — студії, присвячені і конкретним проблемам досвіду, практики, значення літератури чи критики, і водночас — Батаю або Барту. Фірмові тексти «від

БУМЕРАНГ

ОХ, ЦЯ БОРОТЬБА З «ШАРОВАРНИЦТВОМ»!

Не розумію, що так надихає декого з нас осуджувати чужу роботу? Ну здаються тобі результати чієїсь праці невдалими! Ну і що?! Хіба це підстава для того, щоб осуджувати? Та й що дає такий осуд? Змусить когось краще працювати? Аж ніяк! Осуд ніколи нікого не окриляв до роботи.

Володимир ЯВОРСЬКИЙ

Мова йде про книги Євгена БІЛОУСОВА **Славетні імена України** і **Тарасове перо**. Нормальні книги для дітей, які з якогось дива визнала маловартісними Лариса Лебедівна у статті «Крок вперед чи два кроки назад» (Кг ч.19'04). Ось її вирок: «Література такого стибу, розвиваючи «шароварництво», по-перше, відбиває бажання в дітей та дорослих її читати, а по-друге, дає підставу російськомовним антипатріотам ще раз вказати на нашу «нижчість» і «примітивність», вихваляючи московську «якість».

Ну чого ви, пані Лебедівно, так трагічно дивитесь на речі? Проблема зовсім не в тому, що з'явилися дві дитячі книжечки національно-традиційного спрямування («шаровар-

ницького», за вашою термінологією), які нібито відбивають у дітей охоту читати. Це спрямування було, є і буде. І в ньому немає нічого поганого. В українському (та й не тільки українському) культурному організмі воно займає одну з важливих ланок і відіграє цілком позитивну роль. Напрямок цей виник органічно й існуватиме доти, поки в ньому буде суспільна потреба. Якщо вам не до вподоби книжечки такого стибу, то це ваша особиста справа. Запевняю як книготорговець, що і «Славетні імена України», і «Тарасове перо» тішаться достатнім попитом. Ці книги купують і читають. Чому? Та тому, що й діти, як і дорослі, різні. Немає людей з однаковими смаками і потребами. Ті хочуть одне, а ті інше. Отож, дайте спокій національно-традиційній ланці нашої культури. Вона абсолютно не-

бхідна. Її існування не тільки нічим не загрожує розвитку інших (скажімо, стилістично досконаліших) ланок, а навпаки, сприяє цим ланкам розвиватися, бо складає собою фундамент культурного організму.

Отже, Ларисо Лебедівно, проблема не в «шароварництві». Недостатня потуга наших стилістично досконаліших ланок криється в них самих. Творці цих ланок мають бути енергійнішими, наполегливішими в своїй

Крістеві» у «Полілозі» присвячені футуристам. Можна також випробувати ритм її письма, прочитавши блискучий есеїстичний текст про роман Ф. Соллерса (чоловіка Крістеві). Саме тут проступає розуміння **полілогу** — ані поеми, ані роману, розпорошення та поєднання, скандованої фрази і поліфонії часу.

Політичне ніколи не втрачало для Крістеві актуальності. Правда, підвищений інтерес до лівацтва маоїстського гатунку в неї розвіявся вже наприкінці 70-х років. Проте пошана до своїх попередніх поглядів залишилася, і в «Полілозі» є тому підтвердження (в одному з пізніших інтерв'ю Крістева говорить, що вона розчарується в політичних дискурсах, де індивіди не розглядаються як цінність).

Можна погоджуватись або ні з її лівацтвом та ставленням до ідентичності як до покори системі. Але окремі думки Крістеві, висловлені наприкінці 70-х років, аж ніяк не застаріли. Принаймні вони можуть стати близькими, якщо ідея семіотичного означення тебе захоплює. Так само, як ідея революції поетичної мови. Взаємопроникнення політичного та мови ніяк не уникнути. Ілюзія їхньої розірваності та можливості ізолюваного існування — тільки ілюзія.

В останній частині книги («Мандри») Крістева пов'язує феміністичну проблематику з розмислом щодо Америки, вказавши дві крапки — Ітаку та Нью Йорк. Заради того, щоб «Знову почати подорож, не зупиняючись, тільки-но буде змога. Здійснити її повновому на місці, без місця».

Кр

Віра КРИСТЕВА. Полілог. — К.: Вніверс, 480 с. (п)

праці. Вони повинні продукувати набагато більше продукції. Саме їх треба наснажувати до роботи. Праця Є. Білоусова в межах своєї ланки, на мій погляд, відмінна. Сварити його за те, що робиться в інших ланках — безглуздя. Бо це те саме, що нарікати на черешню, що вона не вишня.

І ще одне. Чого вже нам має так залежати думка «російськомовних антипатріотів»? І взагалі, чого ми повинні так переживати, як до нашої культури ставляться інші? Всяка культура, у тому числі й українська, є абсолютно самодостатня. Вона діє не для того, щоб комусь догодити. Цей шлях взагалі непродуктивний у будь-якій сфері. Культура розвивається згідно з порухами власного серця. Оце єдино важливе — відчуті порухи її серця і йти за ним. Результати будуть неодмінно. А якщо будуть результати, то їх обов'язково помітять інші. «Російськомовні антипатріоти», ясна річ, в останню чергу. Ну, але хай їм грець!

Кр

Свєтлєна БІЛОУСОВА. Тарасове перо. — К.: Просвіта, 112 с. (п)

Свєтлєна БІЛОУСОВА. Славєтні імена України. — К.: Просвіта, 208 с. (п)

ЛІДЕРИ ПЕРШОЇ

«СОФІЯ»

зарубіжна філософія / гуманітаристика

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (1)*	Жан БОДРІЯР. Символічний обмін і смерть. — Л.: Кальварія, 376 с. (п)	88,89	
2 (6)**	Джон Дарем ПІТЕРС. Слова на вітрі: історія ідеї комунікації. — К.: КМ Академія, 302 с. (о)	56,44	
3 (2)	Реймон АРОН. Етапи розвитку соціологічної думки. — К.: Юніверс, 688 с. (п)	48	
4 (2)**	Юлія КРИСТЕВА. Полілог. — К.: Юніверс, 480 с. (п)	47,11	ч. 23'04
5 (4)	Нові перспективи історіописання. Сер. «Зміна парадигми». — К.: Ніка-Центр, 392 с. (п)	39,11	чч. 4, 8, 11-12'04
6 (-)	Бернгард ВАЛЬДЕНФЕЛЬС. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого. Сер. «Сучасна гуманітарна бібліотека». — К.: Альтерпрес, 206 с. (о)	39	
7 (-)	Алан ТУРЕН. Повернення дієвця. Сер. «Сучасна гуманітарна бібліотека». — К.: Альтерпрес, 320 с. (о)	32,44	
8 (5)	Імануель КАНТ. Рефлексії до критики чистого розуму. Сер. «Філософська думка». — К.: Юніверс, 464 с. (п)	31,44	ч. 15-16'04
9 (3)	Ернест ГЕЛНЕР. Розум і культура. — Х.: Акта, 296 с. (о)	23,11	
10 (-)	Пол КОННЕРТОН. Як суспільства пам'ятають. Сер. «Зміна парадигми». — К.: Ніка-Центр, 184 с. (п)	16,44	ч. 20'04
11 (6)	ГЕГЕЛЬ. Феноменологія духу. — К.: Основи, 548 с. (о)	15	чч. 11-12, 20'04
12 (7)	Жан-Мішель БЕНЬЄ. Роздуми про мудрість. Сер. «Зміна парадигми». — К.: Ніка-Центр, 168 с. (п)	12,89	ч. 5-6'04
13 (11)	Філософія сьогодні: розмови з У.Бекон, Г-Г. Гадамером, Ю. Габермасом та іншими. Сер. «Сучасна гуманітарна бібліотека». — К.: Альтерпрес, 168 с. (о)	12,33	чч. 2, 7'04
14 (-)	Нейл Дж. СМЕЛЗЕР. Проблеми соціології. — Л.: Кальварія, 128 с. (п)	10,89	

вітчизняна філософія / гуманітаристика

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (-)	Марія ЗУБРИЦЬКА. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. — Л.: Літопис, 352 с. (п)	89,78	ч. 17'04
2 (1)	Вілен ГОРСЬКИЙ, Юрій ЗАВГОРОДНІЙ та ін. Давньоруські любомудри. — К.: КМ Академія, 304 с. (о)	56,44	ч. 8'04
3 (-)	Богуміла БЕРДИХОВСЬКА, Ольга ГНАТЮК. Бунт покоління: Розмови з українськими інтелектуалами. — К.: Дух і Літера, 144 с. (о)	48,56	ч. 19'04
4 (-)	Іван ЛИСИЙ. Філософська і мистецька культура. — К.: КМ Академія, 368 с. (о)	53,33	
5 (2)	Євген БИСТРИЦЬКИЙ, Сергій ПРОЛЕЄВ та ін. Ідея культури: виклики сучасної цивілізації. — К.: Альтерпрес, 192 с. (о)	35,67	ч. 2'04
6 (3)	Анатолій ТОЛСТОУХОВ. Глобалізація. Влада. Еко-майбутнє. — К.: ПА-РАПАН, 308с. (о)	28,44	ч. 20'04
7 (-)	Іван ЦЕХМІСТРО. Голістична філософія науки. — Х.: Акта, 284 с. (о)	26,33	
8 (5)	Ідентичність і місія Українського Католицького Університету. — Л.: Український Католицький Університет, 248 с. (п)	22,67	
9 (-)	Герман МАКАРЕНКО. Музика і філософія. — К.: Факт, 152 с. (п)	19,11	
10 (4)	Володимир КУЗНЕЦОВ. Філософія права. Історія та сучасність. — К.: Стило, 382 с. (п)	18	ч. 3'04
11 (-)	Історія культури. — К.: Кондор, 763 с. (п)	16,44	
12 (5)**	Гендерна перспектива. — К.: Факт, 256 с. (о)	12	
13 (6)	Філософія політики. — К.: Знання України, 400 с. (о)	9,44	ч. 7'04
14 (8)	Іван ВАРЗАР. Із конспектів минулих літ: Вибране в концептуальних і мемуарних вимірах / Кн. 1: Державна і народ-етнос у політологічному дискурсі. — К.: Фада, ЛТД, 592 с. (п)	2,66	

* у дужках — місце у проміжному рейтингу «Лідери літа»

** уточнена номінаційна позиція

рейтинг вираховано через співвідношення набраних книжкою балів та кількості експертів, що проголосували

ЯК МИ БУЛИ СМОЛОСКИПАМИ

Ще недавно до покоління 1990-х надавався відомий вислів К'єркегора: «У нього немає минулого, про яке він міг би згадати, оскільки його минуле ще не настало». Уже наразі наші дев'яностики можуть привітати самих себе: з виходом скандального мемуару з-під пера А.КОКОТЮХИ і М.РОЗУМНОГО їхнє минуле нарешті прийшло!

Ігор БОНДАР-ТЕРЕЩЕНКО

Із появою книжок на штат Лірика дев'яностих. Любити живих сучасна історія літератури перестає нагадувати похмурий тунель від Гончара до Загребельного, а діяльність дев'ятдесятників — скидатися на безглуздий броунівський рух. Прекрасні миттєвості літпроцесу зупиняються, набуваючи суттєвих деталей.

Отож, важко тоді було, як довідуємося з цієї белетризованої хроніки подій, що відбувалися протягом 1993—2003-х років у вітчизняному літпроцесі. Перманентне похмілля, бюрократія і цензура начальства, єдиний на все видавництво ПК. Це про наймитування авторів хроніки в донедавна діяльному видавництві «Смолоскип». Про життя — не краще. Перманентне похмілля, підступи й заздрощі приятелів, жодного нічного кіоску на Печерську. Скажете, не до ладу? А реальне життя «смолоскипів» взагалі мало схоже на завершену історію. Їхня свідомість фрагментарна й уривчаста, наче ірп'янське кіно з його монтажними стилями замість літератури. (Це демонструють автори книжки, часом дозволяючи своїм колишнім колегам розказати, як воно було по регіонах). Їхня повсякденність — не сюжет, а лише безладний набір ситуацій: «не так давно Андрус'як катав друзів на фірі і кричав коняці «вій», «Жадан десь поблював після вчорашнього і вмовився спати на стільця», «Яровий опублікувався в журналі «Дніпро», отримав двісті карбованців і всі пропив».

Мабуть, не варто дивуватися з подібного нарративу наших авторів, довідавшись про те, як щорічні семінари «Смолоскипу» в Ірпені «починаються з грандіозної загальної п'янки, котра в подальші дні акції набуває більш локального характеру і народ пиячить кожен у своїй кімнаті». Уже далі, за їхнім свідченням, «вся наша діяльність набула стійкого алкогольного іміджу», а ось «секс у літературно-мистецькому середовищі під час масових акцій та тусовок не культивувався як жанр». І тому не дивно, що вислів «описуючи п'яні пригоди, ми якось забули про основну ціль ірпінського зібрання» слугує авторам книжки за звичну формулу, що нею відкривається чергова глава дев'ятнадцятих хроніки, «умело» оформленої У.Мельниковою (ідейне використання обкладинки роману «Ногти» М.Єлізарова) і стилізованої під сучасний спогадвальний нарратив (запозичення форми коментарів зі щоденника «Больше Бена» Спайкера і Собакки).

З одного боку, сьогоднішнє положення А.Кокотюхи з М.Розумним, витіснених зі «Смолоскипу», нагадує позицію хворого, який, лишившись через недогляд медсестер без ліків, випадає з рятівної ілюзії і бачить світ без прикрас. Себто без стипендії, добових і дармової горілки. З іншого боку, «саме ТА «500» створила той самий скелет, ту схему, за якою відбувалися літературні заходи («Смолоскипу» — ІБТ) упродовж наступних десяти років і відбуваються дотепер». У своєму художньо-документальному дослідженні вони — слід віддати їм належне — ніби як не збираються оскаржувати політику свого хазяїна, пишучи

на початку, що «міт про закритість «смолоскипівського» середовища — примітивна маніпулятивна схема». Але життя бере своє, і протягом невеселої наймитської сповіді ми дізнаємося про те, як «незважаючи на наші протести, Зінкевич буквально «увіпхнув» своїх протеже до книжки», а «сумнівні, на думку пана Зінкевича, тексти чи рукописи просто вилучалися з конкурсу чи не давалися до друку», як чийсь «рукопис не давшов внутрішню цензуру редактора видавництва», і хтось «остаточно підірвав свою репутацію в очах директора «Смолоскипа» і отримав негласну заборону на подальше відвідування ірпінських семінарів», тож надалі «директор закріпив за собою право будь-коли перевіряти вміст будь-якої шухляди робочого стола будь-якого працівника, перевіряючи особисті папери кожного, а також перевіряючи пошту, яка приходила на чийсь особистий ім'я», при тому «стежив, аби «справжні українці» у першу чергу забезпечувалися усім необхідним». Як тут не зап'єш на робочому місці!

Не дивно, що наприкінці свого літописання автори приречено свідчать: «Окрім хвороб, на зразок цирозу печінки, заробляти й шукати в літературному процесі немає чого». Насправді ж висновки з історії діяльності «Смолоскипу» в Україні маємо більш невтішні. Розбещення неповнолітньої молоді нечуваною донедавна увагою з боку видавничого спонсора — це ще півбіди в загальному списку діяльних гріхів. У такий безоглядний спосіб вирощувалась «альтернативна» зміна чухраїнського плебейства, це ясно. А ось те,

МОВА «З МЕРЕЖІ»

Мовне питання в Україні досі належить не стільки до питомих фахових, як до суспільно значимих, притому доволі таки «гарячих». Саме цей аспект мовної проблеми відстежує нова книжка київського видавництва «К.І.С.» — «Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови». Відразу ж привертаять увагу до неї два напрочуд симптоматичних аспекти: автором книжки є не лінгвіст, а фізик Віктор КУБАЙЧУК; до того ж, ідея видання визріла на інтернет-форумі maidan.org.ua, відомому як мережевий осередок «свідомого українства».

Іван АНДРУС'ЯК

Власне кажучи, основу цієї книжки становить таблиця (відгомін інтернет-технологій), котра включає скрупульозно дібрані з цілої низки авторитетних джерел дані про, по-перше, суспільне функціонування мови з IX по XXI століття, а по-друге, суспільні події, котрі хоч і пов'язані

з мовою опосередковано, але справили на її розвиток (чи, навпаки, занепад) серйозний вплив. Одним словом, маємо своєрідний довідник для учнів, студентів і всіх, кого переймає «зовнішня» історія мови; причому довідник напрочуд корисний, добре продуманий і старанно виконаний, хоч, зрозуміла річ, як і будь-які подібного штибу довідники, доволі «поверховий» — у тому сенсі, що відомості про події в

такому форматі можуть бути поданими лише в найзагальніших рисах. Через це мережевий варіант цієї книжки обіцяє бути значно цікавішим, оскільки мусить містити, крім власне сконденсованої інформації, сотні лінків із виходом на докладніші відомості про описувану подію (тут слід заважити, що в українському інтернеті вже є чимало матеріалу з цього приводу, у тому числі й текстів «першоджерел», хоча так само є й значна потреба в їх поповненні). Інтернет-варіантом довідника користуватися буде (сподіваюся) значно зручніше, але з книжкового його варіанту користі, певно, буде таки більше, якщо зважити, скільки навіть зацікавлених українців перманентного доступу до інтернету не мають.

Ще один напрочуд важливий розділ книжки пана Кубайчука — бібліографія українських словників видання 1917—1948 років, себто періоду активного розвитку «живої» української

що всі закордонні меценати літературно-політичного окрасу, як виявилось, приїхали «нас ділити», чомусь ніколи не бралося до уваги. Так, переносючи в Україну власний принцип комунікації (во-

роможнеча, сварки і непорозуміння на партійному ґрунті), наші жертводавці сформували з тутешньої творчої молоді напрочуд локальні групи. Скажімо, київську «Нову Літературу» охмурила ОУН(б), а полярна їй ОУН(м) спробувала прибрати до рук харківський «Український Засів», не кажучи вже про «двійкарське» начальство АУПівської «Сучасності» і згаданого тут «Смолоскипу». Безпринципному літераторові годі потрапити до їхнього ідейного кола.

Загалом із перетравленням одіозної оповіді А.Кокотюхи і М.Розумного увиразнюється постулат, згідно з яким соціальне в нашому підсонні неминуче переходить у індивідуальне. Адже донедавна вважалося, що однією з умов на існування суспільного добробуту є непохитний культурний істеблшмент — чи то вітчизняний, чи діаспорний. Натомість небезпеки слід чекати від маргінальних втручань невизнаних патріотичною публікою правдолюбів і фашистів. Проте якраз ті самі «патріотичні» можновладці з колишньої системи назвою «Українська Культура» — чи то в Україні, чи в Америці — і зруйнували її номенклатурну цитадель. А справжню мічурінську відданість «світові як тексту» виявили саме вищегадані маргінали з фашистами. Зберігши при тому свою уцербну, але принаймні живу літературу.

Kr

Андрій КОКОТЮХА, Максим РОЗУМНИЙ. Лірика дев'яностих. Любити живих. — Х.: А.П.Стожур, 278 с.(о)

мовознавчої науки. Власне кажучи, саме тих словників, значна частина яких нині конче потребує як мінімум негайного перевидання. Тим паче, що нинішній правописний маразм «дістав» уже насправду до самісінької глибини душі, — як і ситуація в країні, за якої правопис чомусь має за-

тверджувати... кабінет безграмотних міністрів, а не академічне зібрання фахових лінгвістів.

Так чи інакше, вихід книжки пана Кубайчука може лише привітати й з нетерпінням чекати її електронної мережевої версії.

Kr

Віктор КУБАЙЧУК. Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. — К.: К.І.С., 176 с.(о)

ЛІДЕРИ ПІВРІЧЧЯ

«ВІЗИТІВКА»

МІСТЕЦТВО				
місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр	
1 (1)**	Святий Київ наш великий: Мал. Тараса Шевченка та його сучасників: (Альбом). — К.: Мистецтво, 176 с.(п)	87,11	ч.13-14'04	
2 (2)	Давня українська ікона із приватних збірок. — К.: Родовід, 336 с.(с)	80		
3 (-)	Музей історичних коштовностей України. — К.: Мистецтво, 464 с.(с)	62,36		
4 (4)	Лідія ОРЕЛ. Мальоване дерево. Наївний живопис українського села. — К.: Родовід, 232 с.(с)	49,45		
5 (5)	Сергей ПОЯРКОВ. Безукоризненное несовершенство. — К.: Юнивест Принт, 192 с.(о)	46,18	ч.5-6,17'04	
6 (3)	Сергій ТАРАСОВ. Найчарівніші куточки України. — К.: Балтія Друк, 104 с.(с)	40,09	ч.2,11-12,15-16'04	
7 (1)	Мистецтво України 1991-2003. — К.: Мистецтво, 416 с.(с)	33,27		
8 (-)	Dawna fotografia lwowska. 1839-1939. — Л.: Центр Європи, 368 с.(о)	31,55	ч.20'04	
9 (8)	Роман СЕЛЬСЬКИЙ. Твори з приватних збірок. — К.: Оранта, 168 с.(с)	21,91		
10 (5)**	Данііл ЛІДЕР. Театр для себе. — К.: Факт, 104 с.(о)	21,67	ч.7,11-12,19'04	
11 (-)	110 раритетів Львівського історичного музею. — Л.: Афіша 240 с.(п)	21,45		
12 (9)**	Ольга ПЕТРОВА. Мистецтвознавчі рефлексії. — К.: КМ Академія, 400 с.(о)	14,78	ч.9'04	
13 (-)	Коло друзів. — К.: Фонд сприяння розвитку мистецтв, 48 с.(о)	10,45	ч.21-22'04	
14 (-)**	Василь ЧЕБАНИК. Графіка української мови/абетка.	6	ч.17'04	

краєзнавча і туристична література

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр	
1 (-)	Александр ДЕРИБАС. Старая Одесса. Забытые страницы: Исторические очерки и воспоминания. — К.: Мистецтво, 416 с.(п)	64,55		
2 (4)	Дмитро МАЛАКОВ. Тут був Євбаз, а потім — Площа Перемоги. — К.: Амадей, 144 с.(п)	50,73		
3 (-)	Кам'янець-Подільський. — Л.: Центр Європи, 320 с.(о)	45,45		
4 (+)	Тернопільський Енциклопедичний Словник. — Тернопіль: Збруч, 696 с.(п)	44,36	ч.18'04	
5 (2)	Любомира БОЙЦУН. Тернопіль у пліні літ. — Тернопіль: Джура, 392 с.(п)	39,18		
6 (1)	Елена КАРАКИНА. Прогулка по Одессе. — К.: Балтія-друк, 144 с.+карта(о)	31,82		
7 (-)	Віталій КОВАЛИНСЬКИЙ. Київські мініатюри. Книга III. — К.: Купола, 456 с.(п)	31,73	ч.18'04	
8 (-)	Запорізька область: Ілюстрована енциклопедія у 2 т. — Запоріжжя: Дике Поле, 248+304 с.(п)	31,45	ч.20'04	
9 (6)**	Die Dankbare Bukowina. — Чернівці: Золоті литаври, 74 с.(п)	30,64	ч.3'04	
10 (7)	Юлія ФЕРЕНЦЕВА. От Бахчисарая до Большого каньона; Переяслав-Хмельницький. Сер. «Мандруємо у вихідний». — К.: Балтія-друк, 72 с.(о)	29,82		
11 (3)	Сергій УДОВИК. Київ; Крым. Сер. «Міста України». — К.: Ваклер, 66+98 с.(о)	18,36		
12 (4)	Микола ЧАБАН. Мандрівки старим Кам'янським. — Дніпропетровськ: Іма-прес, 224 с.(п)	17,27	ч.13-14'04	
13 (-)	Тільки у Львові. Мандрівки древнім містом. — Л.: Афіша, 64 с.(п)	15,45		
14 (-)	Малий енциклопедичний словник Корсунщини. У 2 т. — Корсунь-Шевченківський; Корсунь-Шевченківський державний історико-культурний заповідник, 196 с.(п)	10,73		

* у дужках — місце у проміжному рейтингу «Лідери літа»

** уточнена номінаційна позиція

рейтинг вираховано через співвідношення набраних книжкою балів та кількості експертів, що проголосували

ІНДІЙСЬКІ КОРЕНІ УКРАЇНИ

Видається, що в історії України білих плям не існує. Насправді ж наша історія побудована на стереотипах. Здебільшого хибних. Причини перекручень різні, та не про них мова. Між тим, переглядати усталене і цікаво, і корисно. Бо наука й освіта великої європейської держави ХХІ ст. мають сповідувати нові концепції та підходи.

Костянтин ДИКАНЬ

Фаховий аналіз древніх мітів (індійських, іранських, єгипетських, грецьких, римських, слов'янських) засвідчує генетичну спорідненість мітології цих доволі різних і часто розмежованих у часі й просторі народів. Мовознавці також доводять спорідненість багатьох українських імен, назв, топонімів, гідронімів, важливих соціальних термінів, коренів окремих слів у санскритській та індійській першооснові, тобто ведійські (трипільські) часи мають сучасне віддзеркалення.

Ще яскравіше виявляє надзвичайну древність нашої мови аналіз козацьких імен і прізвищ, що свідчить про тяглість їхньої генези в сиву арійську, індоарійську давнину. Саме ці питання привернули увагу **Степана НАЛИВАЙКА**. Його дослідження **Індоарійські таємниці України** — чергова цеглинка для будівництва величного храму української історії.

Семантичне, етимологічне дослідження імен і прізвищ із козацьких реєстрів дало підстави С.Наливайку стверджувати, що є «три типи козацьких прізвищ з однаковою семантикою «правитель», «во-

лодар», «цар» — *Голя, Мазепа, Рай*». «Найіндійськіший» же — Черкаський полк, козаки якого мали найбільше імен і прізвищ з індоарійськими паралелями. Вивчення народної медицини, фольклору, вірувань, епічних конфліктів, календарної, тобто землеробської, мітології українців та індійців засвідчує як спорідненість їхніх імен, так і ідентичність образів і функцій героїв їхньої мітології: «Україна має топонімо-гідронімо-етнонімічні паралелі не лише з північно-західною Індією, що сьогодні вже не викликає сумніву, але й із значно дальшим ареолом — Східною Індією, сучасними штатами Оріса, Біхар і Західна Бенгалія». Ведійські арії, які були осілим землеробським населенням, створили місячний календар ще на території сучасної України, звідки вони й вирушили до Індії.

Відтак твердження, що «українці добре знали божества Вішну й Шіву та деякі їхні імена», звучить переконливо. Водночас ці дослідження опосередковано підтверджують автентичність суперечливої «Велесової книги». Йдеться не лише про згаданих там богів з іменами Вишень і Кришень, але й про значно менш відомі факти. Зокрема, «відомості про культ соми в «Рігведі» опубліковані аж у другій по-

ловині ХІХ ст.». Отже, фальсифікатор «Велесової книги», який описав у ній спосіб приготування соми-сури, мав володіти надзвичайними знаннями, адже й сьогодні про це знають лише висококваліфіковані вчені.

Аналізуючи етнічну та релігійно-соціальну основу назв низки східнослов'янських племен, автор робить висновок про «спорідненість причорноморських кімерів, індійських сувірів-сіндів і слов'янських сіверів». Звідси й пояснення популярної нині для ПраУкраїни назви «Аратта»: «Аратта не назва, якою людність Давньої України означувала свою територію, і саме через це та через значення, закладене в ній, її неправомірно прикладати до України». Цю назву дали сусіди, такий собі аналог праісторичної Малоросії.

Багато народів намагаються вивести своє походження з глибокої древності, навіть не маючи на те достатніх підстав. Яскравим прикладом цього слугують наші сусіди — росіяни, які «приватизували»

ТРІШКИ МУДРОСТІ В КИШЕНЮ

Все-таки приємно сказати в якійсь компанії щось мудре й вічне. Звісно, запам'ятати всю мудрість неможливо, але цьому легко зарадити — можна придбати серію «Золотий ієрогліф життя» видавництва «Амадей». Ці мініатюрні книжечки легко заховати в кишеню й нишком заглядати до них, вишукуючи вдалу фразу.

Марія КРИШТОПА

Серія «Золотий ієрогліф життя» має навіть своє гасло: «Если ты способен улыбаться жизни, жизнь всегда улыбнется тебе». Справді, чому б і не посміхнутися? У цих книгах обов'язково знайдеться щось, що допо-

може це зробити, і ще — багато корисного. Адже тут зібрані народні прислів'я і приказки, вислови відомих людей (наприклад, знавця жінок Ш.Бодлера). Окрім того, видавці потурбувалися про почуття власника: зверніть увагу на назви книг — **Твое сердце, Твоя мудрость, Твой мужчина, Твоя женщина, Твое настроение, Твоя улыбка, Твоя удача, Твой ангел.**

Звичайно, уся мудрість, захована в цих виданнях, навряд чи сподобається. Можна навіть посперечатися, що жодна феміністка не погодиться з висновком: «Женщины по-настоящему сравниваются с мужчинами лишь тогда, когда

согласятся облысеть и еще признать, что это весьма респектабельно». Але, якщо прочитати передмову до книги «Твой мужчина» Валерія Грузина, то можна й пробачити таку іронію (або вже зовсім образитися).

Бідолашний автор передмови з сумом зізнається: «Как ни странно, но о женщинах писать легче. Женщины поражают. Особенно противоречивостью своей натуры. Невероятным сочетанием божественной красоты, всепоглощающей любви, верности, жертвенности и одновременно коварства, лживости, предательства и обма-

Київську Русь. Натомість, ми ігноруємо Боспорське царство — це найдавніше (VIст. до н.е. — IVст.н.е.) ранньодержавне утворення сіндю-меотських (індійських племен) півдня України. Можна сподіватися, що привернення уваги до нього С.Наливайком стимулюватиме українських істориків до ґрунтовного дослідження Боспорського царства.

Є в книзі й недоліки. Найслабше місце — це спроба злити воедино наукову монографію й популярну книгу для широкого загалу, який не володіє спеціальними знаннями. Внаслідок цього робота виїшла дещо розтягнутою, з численними й не завжди виправданими повторами одних і тих же тез і аргументів, аналогіями та алюзіями автора, які відволікають його від провідної теми. Є й непереконливі місця. Зокрема, натягнутими видаються міркування щодо вислову «посадити на губу», назва сузір'я Риб походить не з грецької, а з латини — Pisces. Взагалі незрозумілим є поєднання Білгородо-Дністровського з Сіверським Дінцем і Дніпровським лиманом, позаяк місто стоїть на Дністрі (Дністровському лимані).

Варто також враховувати фонетичну передачу реалій (транслітерування) відповідно до норм вимови української мови. Наприклад, у слові «хінді» першою літерою мало би бути «г», у слові «Германія» — «Г», у слові «Сіндг» — очевидно «х». Проте докладніше аналізувати цю проблему — справа фахівців-лінгвістів.

Kr

Степан НАЛИВАЙКО. Індоріфські таємниці України. — К.: Просвіта, 445 с. (п)

на. Мужчина куда проше». Бачите, як все складно? Мо' й не варто сердитися? Адже «самым лучшим доказательством мудрости является непрерывное хорошее расположение духа». Тому реагуйте на все спокійно й із гумором.

Суттєвим недоліком цих книг є те, що упорядники не спромоглися назвати автора кожної «мудрости», подавши список усіх мудрагелів на одній сторінці. Правда, можна погратися в ерудитів і спробувати відгадати, кому який вислів належить. Головне — пам'ятайте: «Нет ничего глупее желания всегда быть умнее всех».

Kr

Твоя жінчина; Твій чоловік; Твоя мудрость; Твоє серце. Сер. «Золотий ієрогліф життя». — К.: Амадей, І28+І28+І28+І44 с. (о)

ЛІДЕРИ ПІВРІЧЧЯ

«ОБРІІ»

науково-популярна та спеціальна література

місце	назва	рейтинг	рецензія в Kr
1 (2)*	Степан НАЛИВАЙКО. Індоріфські таємниці України. — К.: Просвіта, 448 с. (п)	75	ч.23'04
2 (1)	Григорій ІВАЩЕНКО-ДЗВІНКОВИЙ. Нехай козириться! Гральні карти в історичному і культурному контекстах. — Дніпропетровськ: АРТ-ПРЕС, 208 с. (п)	50,89	ч.13-14'04
3 (-)	о.Юліан КАТРИЙ. Пізнай свій обряд. — Л.: Свічадо, 472 с. (о)	40,44	
4 (7)**	О.САГАН. Вселенське православ'я. — К.: Амадей, 912 с. (о)	36,33	ч.21-22'04
5 (12)	Василь МЕЛЬНИК. Життя і Вчення Ісуса Христа. — Х.: Фоліо, 638 с. (о)	28,78	ч.9'04
6 (-)	Наталія РЕЗАНОВА. Богиня в неонем неглиже... История женского белья, рассказанная серьезно и не очень. Сер. «Популярная энциклопедия моды». — К.: Факт, 100 с. (о)	25,11	ч.21-22'04
7 (3)	Карен АРМСТРОНГ. История Бога. Тысячелетние искания в иудаизме, христианстве и исламе. — К.: София, 496 с. (п)	24,78	ч.5-6'04
8 (4)	Дмитрий ШЛЕНСКИЙ, Павел ГЛОБА. Посмертная маска. — Л.: Центр Европы, 76с. (о)	23,78	ч.10'04
9 (9)	Микола ВЕЛИЧКОВИЧ, Леонтій МАРТИНЮК. Український рукопаш гопак. — Л.: Ліга-Прес, 152 с. (п)	22,89	ч.20'04
10 (7)	Василь ЯГУПОВ. Військова психологія. — К.: Тандем, 656 с. (п)	21,89	ч.8'04
11 (10)**	Почему Украина не Россия. — Х.: Фоліо, 397 с. (п)	20	ч.10'04
12 (-)	Поза межами можливого: школа, якою вона є. — К.: Шкільний світ, 264 с. (о)	17,33	ч.20'04
13 (5)	Иегуда БЕРГ. Сила Каббалы. — К.-Москва, София, 320 с. (п)	15,22	ч.17'04
14 (-)	ЮЦУК І.П. Українська мова. — К.: Либідь, 640 с. (п)	14	

енциклопедичні та довідкові видання

місце	назва	рейтинг	рецензія в Kr
1 (-)	Где БЛИЙ, Пітер МУЛЛЕР. Географія: світи, регіони, концепти. — К.: Либідь, 740 с. (п)	50,67	
2 (-)	Атлас світу. — К.: Картографія, 140 с. (п)	47,67	ч.18'04
3 (3)	Російсько-український словник. — К.: Абрис, 1424 с. (п)	44,33	ч.1,5-6'04
4 (-)	Гіннес: Світові рекорди 2004. — К.: Школа, 288 с. (п)	41,11	
5 (-)	ПОЛЮГА А.М. Словник синонімів української мови; ПОЛЮГА А.М. Словник антонімів української мови; КАЛАШНИК В.С., КОЛОІЗ Ж.В. Словник фразеологічних антонімів української мови; ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК-МІНІМУМ української мови. Сер. «Словники України». — К.: Довіра, 477+275+284+607 с. (п)	37,33	ч.21-22'04
6 (1)	Святослав КАРАВАНСЬКИЙ. Словник рим української мови. — Л.: Бак, 1048 с. (п)	36,44	ч.13-14'04
7 (-)	Політологічний енциклопедичний словник. — К.: Генеза, 736 с. (п)	33,56	
8 (4)	Словарь библейского богословия. — К.: Кайрос, 650 с. (о)	21,67	ч.3,15-16'04
9 (-)	Анна ШИМКІВ. Англо-український тлумачний словник економічної лексики. — К.: КМ Академія, 429 с. (п)	20	ч.21-22'04
10 (12)	Офіційна Україна сьогодні. — К.: К.І.С., 840 с. (о)	18,44	
11 (2)	Великий англо-український словник. — Х.: Фоліо, 790 с. (о)	17,11	
12 (7)	Лесь ГЕРАСИМЧУК. ArtLex: англо-український словник мистецтвознавця. — К.: Грот, 124 с. (о)	15,22	ч.3'04
13 (5)	Бібліографічний довідник журналу «Сучасність». — Л.: Кальварія, 480 с. (п)	8,67	ч.5-6,15-16'04
14 (6)	Вадим КАРПЕНКО, Юрій ФЕДЬКО. Франція: мовно-країнознавчий словник; Українсько-французький тематичний словник; Тетяна ЯКУТОВСЬКА, Наталя Яцко, Вадим КАРПЕНКО. Українсько-німецький тематичний словник. — К.: Видавельц Вадим Карпенко, 80+140 с. (о)	8,11	ч.2'04

* у дужках — місце у проміжному рейтингу «Лідери літа»

** уточнена номінаційна позиція рейтинг вираховано через співвідношення набраних книжкою балів та кількості експертів, що проголосували

КНИЖКА РОКУ 2004: НОМІНАЦІЯ «КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО»

ОБРИЗАНІ

Навряд чи можна не помітити книжку п'ятикутного формату (три кути по 90° плюс два тупі — 130° і 140°) — це коли мовою точних наук, а якщо ж правопівкульною, чи то поетично-метафоричною, — просто книжку з відкушеним/відтятим/загнутим вушком. Жанровий орієнтир — фантастика по-українськи. Мета — вивести в люди вітчизняне масове читво.

Наталія КОТЕНКО

Фентезійна **Бісова душа В.АРЄНЄВА**, представлена серією «Алфізика», — неабищо. Стрімкий сюжетник із захопливими перипетіями: пригоди брового козака-характерника Андрія Ярчука, хлопчини Миколки та вовкулаки Степана Коржа битими шляхами Яві та Вирію — і це в контексті «епохи умовного середньовіччя, у період між заснуванням Запорізької Січі і початком воєн Богдана Хмельницького».

Усе доладно стилізовано в ільченківських традиціях, автор максимально намагається дотримуватися правди історичної, втім інколи перегинає палицю з тією «українськістю», а то й пропускає ляпи (як «стара мельничиха Оксана Михайлівна»). По правді, не сподобалася солодко-нудотна штучність калиново-дубової (може, це привілей письменників-білінгвів?), та й забагато загальних місць. Проте я зовсім не хочу сказати, як люблять подекувати деякі, що архетипи найвиразніше оприаявлені в текстах п-ної полиці. Мабуть, річ у тім, що потенційний читач цього справді читабельного тексту по-дитячому наївний, а що зуби на літературі не з'їв, то й жадає, жеби йому розжовували, та й наратор не від того, аби погратися в Рудого Панька. Але спочатку компліменти.

Суперово, даруйте на слові, використано міто-демоно-логію: «Бісова душа» — справжня, хоча й незаклята скарбниця народної пам'яті. Однак оте автентичне частенько білими нитками на живу припасоване. Оскільки «з приходом на наші землі християнства кількість створінь нелюдського походження, себто нелюдів, різко зменшилася, натомість майже вдвічі збільшилася кількість нечисті», піддослідна книжка кишить різношерстим розмаїттям видових особин: тут і кам'яні жаби на курганах, і під-

хмарні черв'яки, і вовкулаки з живою тінню й, відповідно, тінювими блохами, двоєдушці, мавка-берегиня, баба-Яга, миша, що краде молочні зуби, вона ж сріблястий лис-перевізник (функція Харона)... Але що є рушійною силою читацької цікавості? Інтригує, перш за все, постать таємничого незнайомця в темному плащі, який «тріпоче на вітрі ламаними крильми», та загадка живої скриньки. І, звичайно, гоголівська містика, що від неї волосся стає дибки.

Книжку варто-таки прочитати бодай заради філологічних приміток і післямови для уважного читальника. Це, звісно ж, порада залюбленим у паратекстуальне копирсання або ж особам із шизофренічною системою уявлень. Із виноски на сторінці 43, наприклад, можна дізнатися про особливості граматичної категорії роду іменника «нечисть», з іншої — про відмінність між «М'ясницями» (тими, що по Водохрещі) і «М'ясницею» (місцевим святом людського жертвоприношення у Вовкограді), або ж про те, як пов'язується концепція вітальності з тим, що «у кожного своя доля», чи, скажімо, поповнити ерудицію латинською етимологією імені Гнат. У занадто щирому епілозі автор розкриває карти: він, як виявляється, «послуговувався спеціальною літературою», як-от: працями Гійома де Боплана, Яворницького, Зеленіна, Максимова (?), Потєбні та ін. Утім, цитатоткання-запозичення і без того б'є в очі.

Але прикипіли мені до серця оповідання, вміщені в тій-таки «Бісовій душі», — власне, більш філософські, аніж фентезійні. Так, «Єдина дорога» — про оазу в пісках пустельного потойбіччя, дім спокути для померлих душ, де сидить чоловік і пускає у небо ідеально правильної форми кільця диму зі старої люльки. Або ж сповнене болю й ностальгії за артурівськими часами «Повернення»: про самогубство екс-могутнього Мерліна.

Зовсім інакша алфізична сутність роману **Генечки ВОРЗЕЛЬСЬКОЇ Янголятко в ку-**

тих черевиках-2, де вічна тема — боротьба гарних і поганих — роздута до вселенських апокаліптичних масштабів. Адже «нікого не примусиш бути добрим, нікого не навчиш доброти. Остання Велика Битва — лише після тисячі внутрішніх двобоїв».

Вона смілива й самотня, її називають добрим Янголом каналізації, але вона хоче стати янголом Світла — а тому й винищує дияволів, почвар та інших не при хаті згадуваних (така собі Баффі).

Спочатку Крихітка «співпрацює» з бригадою мисливців на демонів, що порушують спокій Міста, — ледве встигає натискати на курок. Далі — йде по трупах пліч-о-пліч з Доберманом, тобто Псом, Вовком і Котом (насправді, вони — янголи). Час від часу з'являються інші помічники: Залізний Чоловік, Лев, Бойовик Робот. Якщо придивитися, то вдасться вглядіти сліди і О.Волкова, і Е.Берджеса, і ще багато кого. Із постмодерністським розмахом створено! О, ледве не забула: все це замішане на складних кривих стосунках — антагоністами Крихітки є Вітчим, чи Татусь, як вона його люблячи називає, і Мачуха, власниця фабрики мрій — цеху з переробки мертвяків. За іронією долі діє схема: «ти мене породив, я тебе вб'ю».

Очікувана епічність (як без неї в такій тематичі?) зовсім не навантажує, врешті, її навельовано за допомогою імпресіоністичного фокусу зображення — ну, як це зазвичай роблять, — спалахи вражень, короткі речення, телеграфічність, недомовленість, еліптичність. Словом, вдало.

Звуковий простір переповнений пострілами, вибухами, вигуками (вересками, зойками, звуконаслідуваннями). А ось біль і осінь найліпше передають рядки з крапок. Отак: Несподіваними є чисті сторінки посеред і наприкінці роману, що, вочевидь, символізують світло, дзен, порожнечу і «народження наймолодшого з усіх світів». До речі, роман завершується ефектно комою.

Отож, Янголятко. Інферно. Час, коли діти-квіти стали дорослими, а лічильник Гейгера востаннє зашкалив, коли настав Кінець світу-1, а за ним Кінець світу-2 — саме тоді відбулася вирішальна битва Любови й Морозу. І знаєте, що перемогло? .

СВІТЛО.

Кр
Володимир АРСЕНЬ. Бісова душа. Сер. «Алфізика». — К.: Джерела М, 284 с. (о)
Генечка ВОРЗЕЛЬСЬКА Янголятко в кути черевиках 2. Сер. «Алфізика». — К.: Джерела М, 288 с. (о)

ВСЕЛЕНСЬКЕ ПРАВОСЛАВ'Я: суть, історія сучасний стан.

«...Для українського релігієзнавства ця книга є нова і новаторська... Кожен, хто серйозно вивчає православ'я як віру й інституцію, захоче мати цю книгу.»

**Дмитро Степовик,
доктор богословських наук, професор**

СКІЛЬКИ ВАРТУЄ КОВТОК ЩАСТЯ

Людина приходиться у світ, відчуваючи лише гнів і радість. Все інше з'являється пізніше — відтінками, гранями. Деталі, якими обростаєш, які відшліфовуєш, якими вибухаєш — від тремту до крику. Так реагуєш на хорошу книгу. На погану не реагуєш узагалі. І коли є можливість прочитати цілу серію хороших книг...

Марія КРИШТОПА

Саме таку серію презентує читачам видавництво «Фоліо». «Література» — скромно, лаконічно, точно. Твори іноземних авторів, із деякими з них вже знайомі шанувальники «Іностранный литературы».

Найвідоміший — **Парфуми Патріка ЗЮСКІНДА** — про чоловіка, який жив у вісімнадцятому столітті у Франції і «належав до найгеніальніших і найогидніших постатей цієї не бідної на геніальні й огидні постаті епохи». Запах. Відсутність запаху. Присутність самотності. Нудота. Відраза. Гостра ностальгія за любов'ю.

Зюскінд щедро годує читача натуралістичними деталями. Пройдіться вулицями брудної Франції, відчуйте, як ваше тіло обростає лепом. Побудьте якусь годину маленьким безпорадним хлоп'ям, від якого відцуралася рідна мати й навіть за пристойну плату жодна годувальниця не може дозволити його біля своїх грудей. Станьте дитиною без запаху, яку ніхто не любить, і ви навчитеся ненавиди. Вам не буде тоді важко ходити за Жаном-Батистом Гренуєм і вбивати. Бажання мати любов сильніше за людське співчуття й формальну мораль.

Хороша казка для спраглих мазохізму. Розвага для садистів. Посібник для кар'єристів і тих, хто знає: мета — понад усе. Легенда про людину-демона, яку

народила молода сифілітичка й приголубив чернець. У Жана-Батиста Гренуя був блискучий талант, гострий розум, але нічого з цього не могло викликати в людей збудження. Холод. Демон, змерзлий від байдужості. Збайдужілий демон. Запаморочливий перелік парфумів: від теплого мо-

Замовляйте у видавництві «Тезис»
а/с 2890, м. Вінниця, 21027
тел./факс: 8 (0432) 46-48-16
e-mail: thesis@in.vn.ua

ПРИГОДУ ЗА ПРИГОДОЮ ЧИТАЙТЕ З НАСОЛОДОЮ!

серія

Пригодницька бібліотека

для читачів
9-12
років

лочного немовляти — до п'яного фруктового цнотливиці. Тут немає часу на кохання, місця — для ніжності. Поневеріться, пройти через зневагу й цькування. Полюбити цих нікчемних людей настільки, щоб захотіти стати їхнім володарем. Гренуй перестарався. Забув, що справжній володар — не той, хто володіє, а той, хто належить. Привласнити — означає проковтнути. Безмежна влада, спалах пристрасти. Героя з'їв наповл. Залишилися кістки й клапті тканини. Мораль? Остерігайтеся надмірної любови світу...

Про секс і не тільки — **Платформа Мішель ВЕЛЬБЕКА** (Вельбека, за «Фоліо»). Знову Франція. Сьогodenня. Старанно дібрані й продумані епіграфи — розкидані книгою порванним намистом. Тут є все — любов, гроші, успіх. Треба лише правильно скласти пазл. Смерть батька, яка полегшила життя сина, — розрубала нерозв'язване. Подорож. Сонце. Поцілунки й ідеальна жінка-хижачка. Ходіння головами. Де ж була помилка? Чому зруйнувалася картинка? Пазли дорослих — жорсткі. Тут платять найдорожчим.

Історія про загравання долі до людей. Закон рівноваги. Ти не можеш померти, якщо нічого втрачати. Не можна відмовитися від порожнечі. Доля підкидає спокусливий подарунок у мить найбільшої зневіри. Ти забуваєш про те, що життя ніч не варте. Починаєш за нього чіплятися, приростаєш, вбираєш у себе цю приємність і задихаєшся від власного задоволення. Але, захоплюючись власними рефлексамі, забуваєш подякувати. Наступний етап гри — доля виймає з тебе все й залишається порожнеча, що пахне болотними ліліями. Людина стає нявкою. Пустка. Чи виживе Мішель після смерті Валері? Вельбек про це мовчить. Він показав усе, що міг. Далі — гадати читачам. А може, замислитися над бумеранговістю власного існування, щоб не помилитися, складаючи власний пазл?

Роман **1,499 євро Фредеріка БЕГБЕДЕ** зворушить прихильників Достоєвського. Тут теж убивають бабцю. Правда, не задля грошей. Може, трохи задля переконання — «Тварь я дражащая ілі право імею?». Величезний казан, де вариться чудернацький коктейль із людей, грошей, амбіцій і розчарування. Світ реклами й легких наркотиків. Герой Бегбеде — людина, яка до-

сягла фінішу занадто швидко. Коли отримуєш так багато — атрофується щось суттєве. Утома. Потрібно виплатитися за павутину, яку сам сплів. Театр живих маріонеток, де смікають ниточки професіонали. Спробується на якусь імпровізацію майже неможливо. Висіти на гачку до наступної драми. Можна ще шукати золотого ключика, але потім, коли знайдеш і відчиниш необхідні двері, раптом усвідомлюєш, що там — лише віддзеркалення реального світу, а твоя Мальвіна вже чужа. Нема ні друзів, ані бажань, лише шматок холодного металу в руці. І вкотре переконуєшся, що найлегше зруйнувати, але зробити це настільки професійно, щоб не загинути під уламками, неймовірно важко.

Про сенс (чи безсенсовість) життя — роман **Томаша ПЬОНТЕКА Героїн**. Книга ґрунтована на досвіді автора, який упродовж двох років був героїнкомом. Чи потрібний вам цей чужий досвід? Твір про тепло обіймів матері Гері. Низка монологів, підігріта на фользі з жовтим порошком. Один із героїв роману розмірковує над тим, що ж потрібно звичайній людині. Щастя? Люди одружуються, народжують дітей, але не знаходять, чого хотіли. І тоді раптом усвідомлюють, що насправді не хотіли ні одружуватися, ані народжувати когось, схожого на себе, а просто хотіли бути щасливими. Найлегший шлях для досягнення бажаного — героїн. Ілюстрації з життя героїноків — від найкайфовішої до найвідразливішої. Легкість і моторозна правда. Одностатевий секс та ініціація дітей. Банальна формула життя — працювати, щоб заробити гроші на героїн, вдихати його тепло, щоб змогти працювати. Зачароване коло деградації. Для когось цей твір — не потріб, для інших — поштовх. Хоча сам автор ув одному з інтерв'ю заявив, що покінчив би з собою, якби дізнався, що хтось через його книгу став наркоманом. Не хотілося б, щоб із Пьонтеком щось таке трапилось. Але чомусь пригадується історія молодого Вертера...

Кр

Фредерік БЕГБЕДЕ. 1,499 євро. — Х.: Фоліо, 255 с. (п)

Томаш ПЬОНТЕК. Героїн. — Х.: Фоліо, 93 с. (п)

Патрік ЗЮСКІНД. Парфуми. — Х.: Фоліо, 287 с. (п) (Рецензія див. також Кр ч. II-12 '04)

Мішель ВЕЛЬБЕК. Платформа. Сер. «Література». — Х.: Фоліо, 319 с. (п) (Рецензія див. також Кр ч. 9 '04)

СЛАВЕТНА «СОТНЯ» ЗНОВУ В ПРОДАЖУ!

Нещодавно у видавництві «АртЕк» побачили світ три книжки політика й історика за фахом Ігоря ШАРОВА «100 видатних імен України», «100 визначних місць України» та «100 сучасників: роздуми про Україну». Це друге видання, перероблене й удосконалене, унікальне не тільки за своїм змістом, але й за вдало обраною формою. А факт, що через два роки після появи праць pana Шарова постала гостра потреба у їхньому перевиданні, промовляє сам за себе.

Юлія ТАЛАЛАЙКО

Без сумніву, всі три томи мають надзвичайно зручний для читача формат: подорожні чи біографічні нариси, інтерв'ю достатньо інформативні, щоб за невеликий проміжок часу почерпнути глибокі знання про історію зокрема, й про життя загалом. Отож аудиторія цих книг надзвичайно широка: від читачів, що цікавляться історією та сучасністю України, але неналаштовані вивчати великі масиви досліджень на цю тему в бібліотеках і архівах, до студентів і викладачів, яким за короткий час слід оволодіти подібними знаннями.

Коротко зупинюся на кожній із зазначених праць. «100 видатних імен України» — добірка біографічних матеріалів про особистості, що змінювали хід української історії. На додачу цитатний рядок — вислови самих героїв оповідей і думки про них. До списку таких імен потрапили Анна Ярославна — дочка Ярослава Мудрого, науковець Микола Боголюбов, публіцист Борис Грінченко, кіномистець Олександр Довженко, гетьмани Мазепа та Сагайдачний, видатний медик Микола Стражеско, перший президент АН УРСР Володимир Вернадський, батько теорії космічних польотів Юрій Кондратюк та інші менш відомі, але не менш визначні діячі різних епох.

Інша книжка — «100 сучасників: роздуми про Україну» — видання, в якому Ігор Шаров звертається не до історичних постатей, а до своїх сучасників. У ньому — роздуми українських політиків, державних діячів, науковців, підприємців, мистців і письменників про майбутнє: яким воно має бути і що потрібно для загальногo добробуту.

Серед інтерв'юйованих — відомі українцям політики, зокрема, Леонід Кучма, Леонід Кравчук, Іван Плющ, Сергій Тігіпко тощо; матеріали про видатних вітчизняних діячів, чия праця формує вигідний імідж України у світі: хірург Олександр Шалімов, науковець Борис Патон, конструктор Петро Балабуев, філософ Мирослав Попович, льотчик-космонавт Леонід Каденюк, співачка Марія Стеф'юк тощо; у цьому ж шерезі — Сергій Бубка, Дмитро Гнатюк, Іван Драч...

«100 визначних місць України» знову-таки складене таким чином, що стане в нагоді будь-якому читачеві, захопленому іс-

торією чи краєзнавством. Структура — подорожні нариси, в яких розкрито історію та самотність найвизначніших, на думку дослідника, місць нашої землі. Такі книжки,

скажу про себе, можу читати, розгорнувши на будь-якій сторінці. Наприклад, розгортаю навздогад і потрапляю на 342 сторінку, де дізнаюся, що Решетилівка колись перебувала в епіцентрі політичного життя країни — тут на початку 1709 року знаходився головний опорний пункт шведської армії.

У поле зору автора потрапляє й Андріївська церква у Києві з обставинами її створення та особливостями оздоблення; і місто Батурин із його гучною військовою славою; і Косів із його самобутнім мистецтвом; і Севастополь із легендарним минулим; й Умань із дивовижними ландшафтами та неповторною атмосферою романтики... А ще ж пише Ігор Шаров про Видубичі, Гадяч, Збараж, Калку, Козелець, Крути, Любеч, Мліїв, Опішню, Почаїв, Рогатин, Тульчин, Хотин, Чигирин... Пише легко і в доступній формі. За цим усім стоїть серйозне ставлення до історичних фактів, без зловживання академічною сухістю викладу.

Насамкінець — кілька слів про автора. Ігор Федорович Шаров — кандидат історичних наук, економіст, народний депутат. Працював постійним представником Президента України у Верховній Раді, заступником міністра Кабміну України. Зараз очолює парламентську фракцію політичної партії «Трудова Україна». Грунтовна освіта, одержана за тих часів, коли купити диплом було просто неможливо, дозволила авторові провести власні глибокі дослідження історії України, в результаті яких світ удруге побачив уже відомі серед зацікавлених читачів книги про славетних людей і славетні місцевості. Спільним для цих трьох томів є стислість та інформативність. Крім того, всі вони створені з поглядом у майбутнє. Ігор Шаров цілковито справедливо вважає, що знання та усвідомлення людьми власної історичної спадщини впливає на формування їхнього гідного майбутнього.

Ігор ШАРОВ. 100 сучасників: роздуми про Україну., 100 визначних місць України., 100 видатних імен України. — К.: АртЕк, 518+511+501 с. (п)

Телеканал "1+1" та шоколад "Корона" оголошують V-й Всеукраїнський конкурс романів, кіносценаріїв та п'єс "Коронація слова"!

Умови конкурсу:

- Роман, кіносценарій чи п'єса мають бути написані українською мовою.
- До участі в конкурсі допускаються твори, які раніше не друкувалися.
- Під час проведення конкурсу оргкомітет зберігає анонімність авторів.
- Для участі у конкурсі слід вислати поштою машинопис роману, кіносценарію чи п'єси, підписаний псевдонімом. В окремому конверті, підписаному тим же псевдонімом і вкладеного до теки з машинописом, вказується справжнє ім'я, прізвище, домашня адреса, телефон та заява про участь у конкурсі.
- Роман, кіносценарій чи п'єса мають бути надруковані на друкарській машинці або комп'ютері у два інтервали.
- Машинописи не рецензуються і не повертаються.
- Рішення про результати конкурсу ухвалює журі.
- У номінаціях визначається:
перша премія - 18 000 гривень,
друга премія - 6 000 гривень,
третя премія - 4 000 гривень
та сім заохочувальних премій по 1 000 гривень.
- Лауреати складають відповідальність за сплату податків.
- Крайні романи будуть видані книжками.
- Машинописи надсилаються до 1 лютого 2005 р. на адресу:
На конкурс "Коронація слова".
Абоненська скринька №65, м. Київ-142, 03142.
- Довідки за цією ж адресою.

Медіа-партнери:

Генеральний
радіо-партнер:

ІСТОРІЯ ОСОБИСТОЇ ПЕРЕМОГИ

Ігор Калинець — це Ігор Калинець, його не може бути забагато. Були, щоправда, часи, коли його відверто не вистачало. Але наскільки не вистачало — починаєш розуміти лише беручи до рук двотомник, який вийшов нещодавно в київському видавництві «Факт».

Дмитро ЛАЗУТКІН

До першого тому зібрання творів — **Пробуджена муза** — увійшли поезії 1966—1972 років: починаючи ранньою книгою «Вогонь купала», у текстах якої час до часу прозирають інтонації, а іноді, здається, і живий голос славетного Богдана-Ігоря Антоновича, до «Верлібрового вироку» і «Репалій». Другий том, **Невольнича муза**, складається з віршів, написаних під час ув'язнення та перебування на zesланні, від 1973 по 1981 рік.

Можна відкривати й читати з будь-якого місця. «Підстереже нас/ визволення мови/ від несподіванки/ онімійем/ задля цієї краплі води/ задля цієї краплі вина/ задля цієї краплі крові/ ми так довго мовчали/ задля цієї/ невимовної/ мови». Ці рядки було написано на самому початку сімдесятих...

Якщо звертати увагу на час написання тих чи

інших текстів, стає дещо не по собі від усвідомлення того, що десь посеред, так званих, років «застою» — тут, на цій землі, жив і писав поет світового рівня. Жив у безслав'ї, у табірних бараках. Писав про любов і про свободу. І сам залишався вільним, де б не був. Що характерно — у своїх поетичних текстах, навіть написаних у найскрутніші роки, Калинець практично ніколи не впадає в публіцистику, він ніби знаходиться на якомусь іншому рівні сприйняття буденного.

Його можна цитувати без кінця, його можна вкотре й вкотре перечитувати й щоразу відкривати для себе щось нове. Калинець легкий, Калинець важкий, Калинець медитативний...

Витримати те, що випало на його долю, могла б лише людина з величезною, незборимою вірою, майже одержимістю. Саме так — **Одержимість** — називається книга, що побачила світ завдяки зусиллям

літературної агенції «Піраміда». Основу книги складає інтерв'ю Юрія Зайцева з Ігорем Калинцем. Попри моє особисте скептичне ставлення до дисидентських «одкровенень», що з'являються останнім часом — адже правди там від року до року все менше, а роль такого собі «підстаркуватого янголяти» по-своєму приваблива — «Одержимість» є насправді цікавою історією боротьби, історією виживання під тиском, історією особистої перемоги врешті-решт.

А ще Калинець — дитячий поет. Дитячу книжку **Забави тістечок** я залюбки прочитав від початку до кінця.

Ігор КАЛИНЕЦЬ. Зібрання творів: У 2 т. Т 1: **Пробуджена муза.** Т 2: **Невольнича муза.** — К.: Фант, 416+544 с. (п)

Одержимість: Інтерв'ю Врія Зайцева з Ігорем Калинцем. — Л.: Піраміда, 178 с. (п)
Ігор КАЛИНЕЦЬ. **Забави тістечок.** — Л.: Друкарські куншти, 24 с. (о)

АНОНІМНА СПОВІДЬ

У видавництві «Кальварія» вийшла доволі смілива і нехарактерна для його видавничої стратегії книга — «Сповідь киянина еротомана». Інтелігентний покетбук з ілюстрацією відомого київського художника Сологубова-молодшого на обкладинці пропонує читачеві шокуючий своєю відвертістю текст. Утім, ця книжка приваблива не тільки змістом, але й візерунком її долі.

14,00 €

Аїда ДЖАНГІРОВА

Шлях «Сповіді» киянина **Віктора Х.** протягом майже 100 років був тернистим. Написану французькою, її відправили піонеру сексології Гавелуку Елісу і вона потрапила в його шеститомну енциклопедію сексології. Потім, завдяки перекладам, «Сповідь» потрапила в англо-американський та німецький культурні контексти. І тільки зараз побачила свою «історичну батьківщину». Заради справедливості варто зазначити, що в київський контекст «Сповідь» прорвалася не з першої спроби.

У 1996 році еротичний журнал «Лель» у шести числах надрукував вельми далекий

від ідеалу переклад «пікантних» місць «Сповіді» українською. Утім, термінологією сучасного «піару», читачі «Лелю» — не цільова аудиторія, і до фахівців «Сповідь» не дійшла. Російський же переклад «Сповіді», витаючи в київських інтелектуальних емпіреях уже більше шести років, досі не знайшов своєї твердої палітурки. Він і досі передається з рук в руки, і навіть став предметом обговорення на засіданні Київського набоковського товариства «Камера обскура», як одне з літературних джерел всесвітньо відомого і також свого часу скандального роману Володимира Набокова «Лоліта».

Відомий американський літературознавець і критик Едмунд Уїлсон ознайомив Набокова з текстом «Сповіді» задовго до виходу

«Лоліти». Авторитетний англійський славіст Дональд Рейфілд провів доволі сміливі паралелі між «Сповіддю» й «Лолітой»; подібність сюжетних ліній, інтелектуальна витонченість автора «Сповіді» і Гумберта Гумберта...

Крім того, у книгах перегукується також «французька лінія» їх долі. «Сповідь» написано французькою, роман «Лоліта», який було піддано англо-американському остракізму, побачив світ у французькому видавництві. І навряд чи витримала б «Сповідь» мільйонні накладки в Америці, якби вона не потрапила до рук Набокова, який двічі згадав «одне особливо важливе вавилонське повідомлення українського поміщика» у своєму автобіографічному романі «Інші береги».

Схоже, що «Лоліта», яка пройшла крізь ганебний стрій звинувачень у порнографії, і «Сповідь» провокує на скандал. Незважаючи на долучення до долі французького тексту авторитетніших учених і самого Набокова, відомого витонченою чутливістю до літературної фальші, уже сьогодні з'явилися перші скептичні зауваження щодо оригінальності анонімноюповіді. Висловлюється сумнів не тільки на адресу київського походження Віктора Х., але й стосовно часу «конструювання» «Сповіді».

ІЗ ЗАПІЗНЕННЯМ, ГЕРОЮ!

Свого часу зі мною вчився син відомого письменника, у «послужному списку» якого — документальна книга про якогось Героя Соц. Праці. Звісно, у часи перебудови гріх було цинічно не покепкувати з цього факту. Одного разу колега відповів коротко й влучно: «Смійтеся, придурки. Книжка книжкою, а вже десять років цей герой нас яблуками забезпечує. Ось, до речі, передав. Пригощайтесь». Нема де правди діти — яблука справді були відбірними, дійсно з садів передового радгоспу. Ми на власні очі побачили реальну практичну користь від колись написаної нецікавої, але «правильної» книжки.

Андрій КОКОТЮХА

Мене завжди переймав розмір дулі, яку тримали в кишені автори, що працювали над книгами Героя Радянського Союзу (він же — Герой Соціалістичної Праці) Леоніда Ілліча Брежнєва про Малу землю, відродження й цілину. І не треба перекопувати мене в щирості «авторського колективу». За своє соцзамовлення вони отримували чималі гроші та інші пільги «білих людей», недоступні пересічним журналістам, котрі щиро писали «весті с полей». Їм платили гроші за ту роботу, яку вони вміли робити добре, — за писання.

Між іншим, антирадянщина, так само, як і «радянщина», досить незле оплачувалася. Тільки давайте не плутати щирий дисидентський рух, загнаний у тюрми й табори, із беззпечним та ситим, хоча так само щирим антирадянським рухом за межами СРСР, зокрема — України. Це я до того, що новий роман **Олександра ВІЛЬЧИНСЬКОГО Оста-**

нний герой пістоліття тому став би мало не культовою книгою в українській діаспорі.

«Попа сумнівом, то був утопленик. У воді також плавало людське лайно. Край гімнастерки видавав гарнізонника... Вочевидь, другою найбільшою помилкою того шоферини, окрім служби руским, було те, що він сів опорожитися на самім краю копанки. Під його вагою крихкий торф'яний берег відколовся великою скибою разом із ним. Бідака навіть штанів не встиг підтягнути, самотужки вибратися з ями також не зміг», — таку недостойну людини смерть автор приготував російському солдатові. Інші бійці радянської армії гинуть у бою від куль колишнього вояка УПА. Місце дії — волинські ліси. Час дії — 50-ті роки минулого століття. Той час, коли активний партизанський рух опору на Західній Україні вже придушено й потоплено в крові, а якщо й лишилися поодинокі боївкарі, то це — ті самі останні українські герої.

Наші часи нібито унеможливають спекуляцію на темі українських визвольних зма-

гань, бо вона вже давно не заборонена. Так само не поспішайте говорити про новітню кон'юнктуру. Бо «кон'юнктура» — насамперед ринкове поняття. А на території України національна масова література сама почувається

11,50 €

партизанкою, ані видавець, ані автор на патріотичній темі не зароблять. Їм просто ніхто не замовить «про патріотів». Хоча невеликий за обсягом роман «Останній герой» отримав Гран-Прі Всеукраїнського конкурсу «Коронація слова». Та мені здається: якби не конкурс та джек-пот у вигляді грошової премії, Олександр Вільчинський усе одно написав би цей роман саме таким.

В «Останньому герої» автор зберігає свій фірмовий — місцями такий собі відсторонено-іронічний — стиль, відомий шанувальникам його творчості за попередніми «національно нейтральними» романами «Неврахована жертва» і «Суто літературне вбивство». Іноді душа радіє: «З провіантом колишній піхотинець витяг і відставив у траву недопитий бутлик із горілкою... Я хлюпнув півкарти і спершу простягнув баварцеві. Він буркнув щось під ніс, але не відмовився. Пізніше, пізніше, під рибу та м'ясо, я ще кілька разів перехилив бутлика над квартою, і горілка додала мені рішучості». Або: «Я ще продовжував пестити й цілувати її гарні гру-

Знов-таки, попри факт встановлення Рейфільдом імені аноніму (через архів Туринського університету, де той навчався), висувалась інша версія про автора — Агата-нел Кримський, який «часом народження» ідеально підходить на аноніма.

Згадаємо долю «любовних одкровень» «Пані Броварі», «Крейцерової сонати», «Науки про любов», «Коханця леді Чаттерлей». Перед тим, як стати шедеврами світової літератури, вони були заборонені цензурою. «Сповідь» стартувала без цензурних пут, та й роль її у великій літературі значно скромніша. Проте, для київського культурного контексту вона безумовно необхідна.

Київський літературознавець Мирон Петровський, говорячи про книги для дітей, відзначив, що книга виділяє тепло, коли її читають. Сповідь Віктора Х. про своє київське дитинство й розбещення італійськими дітьми вже набрала необхідний градус суперечок навколо її достеменності. А включена в кальварійську книжку розповідь німецького журналіста Хайнца фон Лихберга «Лоліта», яка стала відомою після скандалу, коли Набокова звинуватили в плагіаті, безумовно підтримує високий градус читачького інтересу.

Кр

АНОНІМ. Сповідь хлякна еротомана. — Л.: Кальварія, 164 с. (о)

ди, як нас ураз атакували дрібні чорні мурашки. Вони з'явилися десь з-під рядна, вочевидь, ми лежали на цьому мурашнику».

Але тут ми бачимо нову іпостась Вільчинського. Він виступає як письменник-громадянин, письменник-патріот, хоча й не надто далекоглядний (як, зрештою, всі щирі люди). Адаже навіть із застосуванням найсучасніших PR-технологій «Останній герой» лишиється зразком суто регіональної літератури. Не закликаю ділити читача на «східняка» й «західняка». Хоча вже чую на свою східняцьку адресу закиди на кшталт: «Ти, москалю, тобі це не болить, а в нас кожна родина від советів постраждала!». Проте дуже хочеться, аби книжки справді писалися для читачів по обидва боки Збруча. Погодьтеся, не кожен сприйме, коли в тексті даються переклади російських слів та фраз: «Шо, бля, патрони кончілись»* — «Російська лайка».

Роман завершується моральною перемогою «останнього вояка» над російськими окупантами. Він сам-один кладе на початку взвод бійців, аби в фіналі дізнатися — «руски» подумали, що діє ціла партизанська група й кинули проти одного Олексі Лісового регулярну армійську частину. Але постріли автора виявилися цього разу, на превеликий жаль, холостими. Адаже в умовах окупації українського ринку збуту бойовиками з Росії вияв справжнього патріотизму — писати книжки для більш широкої аудиторії, аніж поодинокі «останні герої».

Кр

Олександр ВІЛЬЧИНСЬКИЙ. Останній герой. Сер. «Лавреати конкурсу «Коронація слова». — Л.: Піраміда, 130 с. (о)

ЛІДЕРИ ПІВРІЧЧЯ

«КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО»

сучасна українська проза/драматургія

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (1)*	Марія МАТЮС. Солодка Даруся. — Л.: Піраміда, 176 с. (п)	70	ч.5-6,8'04
2 (-)	Сергій ЖАДАН. Дешев Мод. Сер. «Графіті». — Х.: Фоліо, 229 с. (о)	47,4	ч.20'04
3 (2)	Оксана ЗАБУЖКО. Вибрані твори. — Х.: Акта, 550 с. (о)	37,6	ч.10'04
4 (-)	Любка ДЕРЕШ. Поклоніння ящірці. Сер. «Бібліотека журналу «Четвер». — Л.: Кальварія, 176 с. (о)	35,6	ч.19'04
5 (5)	Василь СЛАПЧУК. Сліпий дощ. Сер. «Exceptis excipiendis». — К.: Факт, 336 с. (п)	33	ч.4,24'03,1,4-6,11-12'04
6 (3)	Світлана ПОВАЛЯЄВА. Замість крові. Сер. «Бібліотека журналу «Четвер». — Л.: Кальварія, 176 с. (п)	22,8	
7 (-)	Євгенія КОНОНЕНКО. Повії теж виходять заміж. — Л.: Кальварія, 160 с. (п)	16,2	
8 (-)	Василь КОЖЕЛЯНКО. Срібний павук. — Л.: Кальварія, 160 с. (п)	14	ч.19'04
9 (11)	Петр КАТЕРИНИЧЕВ. Любовь и доблесть. — К.: А.С.К. 496 с. (п)	13,1	
10 (-)	Четверо за столом: Антологія чотирьох приятелів. Сер. «Приватна колекція». — Л.: Піраміда, 176 с. (о)	13,1	
11 (-)	Ярослава ІВЧЕНКО. Синдром набутого імунітету. Сер. «Лавреати конкурсу «Коронація слова». — Л.: Піраміда, 280 с. (о)	12,8	ч.21-22'04
12 (-)	Володимир ЄШКІЛЄВ. Імператор повені. — Л.: Піраміда, 200 с. (п)	12,4	
13 (9)	Марина СОКОЛЯН. Кодло. Сер. «Exceptis excipiendis». — К.: Факт, 200 с. (п)	10,6	ч.4,1,4,11-12'04
14 (-)	Ірена КАРПА. 50 хвилин трави (Коли помре твоя краса). Сер. «Графіті». — Х.: Фоліо, 239 с. (о)	10,5	ч.20'04

зарубіжна проза/драматургія

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (3)	Сава ДАМ'ЯНОВ. Антологія сербської постмодерної фантастики. — Л.: Піраміда, 300 с. (п)	69,6	ч.4,10,15-16,18'04
2 (1)	Ентоні БЕРДЖЕС. Механічний апельсин. — Л.: Кальварія, 174 с. (о)	62,8	ч.19'04
3 (4)	Мішель УЕЛЬБЕК. Платформа. Сер. «Література». — Х.: Фоліо, 319 с. (п)	59,6	ч.4,9,23'04
4 (-)	Ольга ТОКАРЧУК. Праві та інші часи. — Л.: Кальварія, 224 с. (п)	46,8	
5 (-)	Контакт із Заходом: Сім німецьких історій. — К.: Критика, 256 с. (о)	32,6	
6 (2)	Луї Фердинан СЕЛИН. Феєрія для другого раз і, Феєрія для другого раз II, Бойня. Сер. «Вершини. Колекція». — Х.: Фоліо, 606 с. (с)	30,6	ч.8'04
7 (5)	Жорж БЕРНАНОС. Вибрані твори. — К.: Юніверс, 544 с. (п)	23,8	ч.8'04
8 (-)	Арто ПААСИЛІННА. Виючий мірошник. — Л.: Кальварія, 160 с. (п)	15,8	
9 (-)	Торнтон ВАЙЛДЕР. ...Шкірою наших зубів. — К.: Факт, 192 с. (о)	14,8	
10 (6)	Фредерік БЕГБЕДЕ. 1,499 євро. Сер. «Література». — Х.: Фоліо, 255 с. (п)	13,8	ч.4,23'04
11 (8)	Томаш ПЬОНТЕК. Героїн. Сер. «Література». — Х.: Фоліо, 190 с. (п)	10,5	ч.23'04
12 (-)	Бруно ФЕРЕРО. Часом досить промінчика. — Л.: Свічадо, 80 с. (о)	3,4	
13 (7)	Письма любви. — К.: Радуга, 201 с. (о)	3,3	ч.10,21-22'04
14 (-)	Хосе Луїс Мартін ДЕСКАЛЬСО. Чому варто мати надію. — К.: Кайрос, 312 с. (о)	2,4	

* у дужках — місце у проміжному рейтингу «Лідери літа»

** уточнена номінаційна позиція рейтинг вираховано через співвідношення набраних книжкою балів та кількості експертів, що проголосували

РЕФЛЕКЦІЇ ОСТАННІЙ ПІРАМІДОН

Як донедавна працювали навіть найуспішніші з наших видавців? Маючи розкручені бренди, вони остерігалися витягати на світ божий більш сучасну літературу. Назалг виходила «ринкова» картина, котра хоч і нагадувала реальність, але була спрощеною, утрируваною, лікнепівською. Сьогодні ця стратегія стала вже загальним місцем під впливом реклами і просунутої журналістики на чолі з ІБТ.

Ігор БОНДАР-ТЕРЕЩЕНКО

На жаль, літературний мейнстрим визнаних авторів виявився звичайнісінькою попсою. А все тому, що письменники (на кшталт **Є.КОНОНЕНКО**, **О.УЛЬЯНЕНКА** чи **М.МАТІОС**) так і не змогли знайти золоті середини між комерцією й естетством. У результаті перемогла тю-література. А також понура графоманія патріотичного зразка у вигляді конкурсного сурогату з «Коронації слова». У принципі, це не дивно, адже замкнутість на собі веде до виродження і нестримної генної мутації.

Аж раптом маркетингологи, які згадані тю-літератури не читають, звідомили своє керівництво про те, що слід вирахувати незайняту літературну нішу і працювати над її заповненням. Іншими словами, каналізувати весь ліпотік у чітко спрямовані русла, чи пак серії. Утім, сумнозвісну «Коронацію слова», естафету видавання якої перейняла від «Кальварії» принагідна «Піраміда», це не врятувало. Цілком очевидно, наприклад, що «коронований» роман

юної харків'янки **Я.ІВЧЕНКО** Синдром набутого імунітету виглядав би краще деінде, тільки не тут. Можливо, там, де **КАРПА** з **ЖАДАНОМ** гуляють на грані фолу. Себто у відповідній серії «Фоліо». Утім, багато хто з молоді ще вірить у можливість заробляти літературою і шле романи на добрий конкурс, а не хитрому видавцю. Перший раз у молодих це спрацьовує. Натомість зрілому **О.ВІЛЬЧИНЬСЬКОМУ** з Тернополя вдається багаторазовий гешефт із фортуною, адже його цьогорічний **Останній герой** з'явився у «Коронації слова» акурат після торішнього **Суто літературного вбивства**. Може, це суто нелітературна вправність? У смислі, нелюдський успіх.

Так само успішна «Піраміда», паразитуючи на досягненнях місцевого письменства, власну відданість вищезгаданих «брендовій» традиції виявляє у видаванні випробуваних текстів на кшталт **Рекреацій Ю.АНДРУХОВИЧА**, **Мальви Ланди Ю.ВИННИЧУКА** і **Писаря Східних воріт притулку Г.ПАГУТЯК**, які з'явилися в серії «Fest проза». Прикметно, що надалі ім'я Винничука,

як упорядника цієї серії, чомусь зникло з логотипного титулу, і, може, саме через це у ній вийшли **Приватні форми власності А.БОНДАРЯ** і **Шатокуа плюс О.БОЙЧЕНКА**, започаткувавши, відповідно, такі серійні відгалуження, як «Fest поезія» і «Fest есеїстика». Можливо також, що подібна неоковирність

Видавнича фірма «Гриф» підготувала і випускає в світ у IV кварталі 2004р. **Новий російсько-український політехнічний словник**.

ВИДАВНИЧО-КОМЕРЦІЙНА ФІРМА
ИЗДАТЕЛЬСКО-КОММЕРЧЕСКАЯ ФИРМА
PUBLISHING COMMERCIAL FIRM
Україна, 61045, м. Харків, вул. Клочківська, 295

Тел. (057) 773-24-25
Тел./факс 773-24-26
E-mail: ikf-grif@ukr.net

Упорядник словника — М.Г.Зубков, доцент Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна, автор багатьох двомовних словників, посібників із сучасного ділового мовлення і правопису.

Словник містить близько 100 тисяч термінів і термінів-словосполучень сучасної української літературної мови, зокрема, з таких галузей: астрономія,

обчислювальна техніка, гідрологія, математика, метеорологія, механіка, наукознавство, будівництво, сільське господарство, техніка, фізика, електротехніка. При укладанні словника враховані найновіші дослідження в галузі мовознавства щодо вживання літери «г» у словах іншомовного походження.

Інформація про побудову словника й про користування ним подана українською і російською мовами.

У додатках наведені активні й пасивні дієприкметники, числівники (написання, відмінювання, складні випадки узгодження й керування), нормативні скорочення слів (загальні вимоги та правила згідно ДСТУ 3966-2000).

Словник розрахований на широке коло користувачів: викладачів, студентів вищої школи, перекладачів, службовців і науковців усіх рівнів, учителів та учнів середніх спеціальних навчальних закладів. Видання стане добрим помічником і порадиником для всіх, хто прагне грамотно писати українською і російською мовами, а також удосконалювати усне мовлення.

Формат 70x100 1/16. Обсяг 960 стор. Ціна 88 грн. з урахуванням доставки.

Словник може бути замовлений у видавничій фірмі «Гриф»:

вул. Клочківська, 295, м. Харків, 61045, Україна
Тел.: (057) 773-23-57, 773-24-26;
(0572) 62-21-83.

**Генеральний директор
ВКФ «Гриф» О.О.Цвар**

Новий російсько-український
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ
СЛОВНИК

А X Я

Новий русско-український
ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ
СЛОВАРЬ

видавничого вибору обумовлена бажанням відродити питомо регіональну, галицьку серійність, якщо зважити на походження наших новачків: А.Бондаря — з Кам'янця-Подільського і О.Бойченка — з Чернівців. А ще ж ця двоюрідна, з оксюморноною назвою **Антологія сербської постмодерної фантастики**, укладена **С.ДАМ'ЯНОВИМ...** Ніякий пірамідон на ранок не допоможе.

Вищеподані здогади на рівні інтенцій поліруються асортиментом проекту «Приватна колекція», яку видає «Піраміда». Укладацький герметизм її засновника В.Габора заповідає, відповідно, й архаїчність серійного наповнення «колекції» текстів, де маємо **Захід сонця в Урожі Г.ПАГУТЯК**, **Землі роменські Н.БІЧУЇ** і **Книгу екзотичних снів та реальних подій самого В.ГАБОРА**. Вся ця напівсонна географія запакована у межах проекту до серії «Українська модерна проза», де під словом «модерн», очевидно, слід розуміти культурно-історичний стиль, до якого тяжіють згадані автори, а не «сучасну» літературу. Тутешня ж «Вибрана українська есеїстика» одиноко представлена не менш хрестоматійним **Введенням у Бу-Ба-Бу В.НЕБОРАКА**.

Як бачимо, доволішня постмодерність часто злишається непізнаною навіть успішним вітчизняним видавцем. Зрештою, чи вона йому потрібна? Все одно читачі за своїми уподобаннями розподіляються на геронтофілів і педофілів, чітко рефлектуючи на, відповідно, «класичну» і «модерну» поживу. Утім, орієнтація видавця згідно з такою невибагливою стратегією вибору, коли рефлексії зациклені на спроможності видавничої системи до самопізнання, означає повну відокремленість від світу, що цю систему оточує. Зате вона називається українською.

Кр

Брія АНДРУХОВИЧ. Рекреації. Сер. «Fest проза». — Л.: Піраміда, 144 с.(п)
Еліна БІЧУЇ. Землі роменські. Приватна колекція. Сер. «Українська модерна проза». — Л.: Піраміда, 176 с.(о)
Олександр БОЙЧЕНКО. Шатоха плюс. Сер. «Fest есеїстика». — Л.: Піраміда, 192 с.(о)
Андрій БОНДАР. Примітивні форми власності. Сер. «Fest поезія». — Л.: Піраміда, 84 с.(п)
Олександр ВІЛЬЧИНСЬКИЙ. Сучасна літературна вбивство. Сер. «Лауреат конкурсу Коронація слова». — Л.: Піраміда, 232 с.(п)
Олександр ВІЛЬЧИНСЬКИЙ. Останній герой. Сер. «Коронація слова». — Л.: Піраміда, 136 с.(о)
Брія ВИННИЧУК. Мальва Ланда. Сер. «Fest проза». — Л.: Піраміда, 540 с.(п)
Сава ДАМ'ЯНОВ. Антологія сербської постмодерної фантастики. — Л.: Піраміда, 89 с.(п)
Ярослава ІВЧЕНКО. Синдром набутого імунітету. — Л.: Піраміда, 280 с.(о)
Віктор НЕБОРАК. Введення у Бу-Ба-Бу. Сер. «Вибрана українська есеїстика». — Л.: Піраміда, 213 с.(о)
Галія ПАГУТЯК. Писар східних воріт притулку. Сер. «Fest проза». — Л.: Піраміда, 176 с.(п)
Галія ПАГУТЯК. Захід сонця в Урожі. Приватна колекція. Сер. «Українська модерна проза». — Л.: Піраміда, 356 с.(о)

ЛІДЕРИ ПІВРІЧЧЯ

«ХРЕСТОМАТІЯ»

українська та зарубіжна художня класика

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (-)*	Володимир СВІДЗІНСЬКИЙ . Твори: у двох томах. Т.1. Поетичні твори. Т.2. Переклади. Статті. Листи. Сер. «Відкритий архів». — К.: Критика, 584+512 с.(с)	96	ч.21-22'04
2 (1)	Тарас ШЕВЧЕНКО . Кобзар. — К.: Дніпро, 340 с.(п)	71,11	
3 (2)	Тарас ШЕВЧЕНКО . Повне зібрання творів: У 12 т./Т.3-6. — К.: Наукова думка, 252+600+496+632 с.(п)	60,44	ч.13-14'04
4 (3)	Тарас ШЕВЧЕНКО . Кобзар. — К.: Просвіта, 678 с.(п)	39,56	
5 (4)	Вільям ШЕКСПІР . Трагедії; Вільям ШЕКСПІР . Комедії і трагікомедії; Вільям ШЕКСПІР . Історичні хроніки; Фрідріх ШІЛЛЕР . Лірика і драми; Адам МІЦКЕВИЧ . Пан Тадеуш, або Останній наїзд на Литву; шляхетська історія 1811-1812 років у дванадцяти книгах, писана віршами (пер.М.Рильського); Оноре де БАЛЬЗАК . Етюди про звичай: сцени приватного життя; Гі де МОПАСАН . Любий друг; СТЕНДАЛЬ . Червоне і чорне; Джек ЛОНДОН . Мартін Іден. Сер. «Бібліотека світової літератури». — Х.: Фоліо, 462+527+511+503+349+429+351+511+383 с.(п)	38,89	ч.9'04
6 (7)	«Слово о полку Ігоревім» та його поетичні переклади й переспіви в українській літературі. — Х.: Акта, 668 с.(п)	32,89	ч.4'04
7 (-)	Юрій ВИННИЧУК . Чорт зна що. Сер. «Українська мітологія». — Л.: Піраміда, 792 с.(п)	30,22	ч.19'04
8 (9)	Трістан та Ізольда : Давньофранцузька легенда. — К.: Либідь, 80 с.(п)	26	ч.21-22'04
9 (-)	Григор НАРЕКАЦІ . Книга трагедії. — Л.: Каменяр, 456 с.(с)	25,33	ч.18'04
10 (5)	Давит Сасунці . — К.: Дніпро, 176 с.(п)	25	
11 (-)	Едгар Аллан ПО . Ельдорадо; Федір ТЮТЧЕВ . Любов остання. Сер. «Шевчевири світової поезії». — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 304+144 с.(п)	20,22	ч.21-22'04
12 (-)	Сергей АВЕРИНЦЕВ . Переклади: Евангелія. Книга Іова. Псалми. — К.: Дух і Літера, 500 с.(с)	19,22	
13 (6)	Тарас ШЕВЧЕНКО . «Я так її, я так люблю...». — К.: Либідь, 706 с.(п)	15,78	ч.13-14'04
14 (8)	Микола ГОГОЛЬ . Роздумування про Божественну Літургію. — Л.: Свічадо, 172 с.(с)	15	ч.10'04, 13-14'04

літературознавство/фольклор

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (-)	Дмитро СТУС . Василь Стус: життя як творчість. — К.: Факт, 368 с.(о)	89,14	ч.19,20'04
2 (-)	Лариса Петрівна Косач-Квіпка (Леся Українка) . Біографічні матеріали. Документи. Іконографія. — Нью-Йорк-Київ: Факт, 448 с.(п)	64,57	
3 (3)	Дмитро ЧИЖЕВСЬКИЙ . Українське літературне бароко. Сер. «Київська бібліотека давнього українського письменства». — К.: Обереги, 576 с.(о)	60	ч.5-6'04
4 (10)**	Парахамса ЙОГАНАНДА . Вино мистици: духовний взгляд на «Рубайят» Омара Хайяма. — К.-Москва: София, 224 с.(п)	37,78	ч.2'04
5 (10)	Мирослав ШКАНДРИЙ . В обіймах імперії: Російська і українська література новітньої доби. — К.: Факт, 496 с.(с)	37,67	ч.13-14'04
6 (-)	Валерій ГАЙДАБУРА . Театр між Гітлером і Сталіним. — К.: Факт, 320 с.(п)	35,89	ч.15-16'04
7 (-)	Юрій ЛУЦЬКИЙ . Роки сподівань і втрат. Щоденникові записи 1986-1999 років. — Л.: ВНП-Класика, 516 с.(о)	29,14	ч.19'04
8 (8)	Петро ЖУР . Труді і дні Кобзаря. Сер. «Бібліотека Шевченківського Комітету». — К.: Дніпро, 520 с.(п)	24,86	ч.4,13-14'04
9 (8)**	Віктор КОСТЮЧЕНКО . Біль аж до краю дороги...: Есе. — К.: Пульсари, 276 с.(о)	24,82	ч.19'04
10 (9)**	Петро СОРОКА . Докія Гуменна. — Тернопіль: ТДПУ ім. В.Гнатюка, 495 с.(п)	24,18	
11 (4)	Володимир ЯЦЮК . Віч-на-віч із Шевченком: Іконографія 1838-1861 років. — К.: Балтія-Друк, 110 с.(с)	22,33	
12 (2)**	Родинне вогнище Зерових . Сер. «Українська модерна література». — К.: Телікон, 432 с.(о)	17,71	ч.5-6,7,10'04
13 (7)	Зофія МИТОСЕК . Теорії літературних досліджень. — Сімферополь: Таврія, 408 с.(о)	15,56	ч.10,11-12'04
14 (-)	Володимир ПАНЧЕНКО . Володимир Винниченко: парадокси долі і творчості. Книга розвідок і мандрівок. — К.: Твім інтер, 288 с.(п)	14,14	ч.18,19'04

* у дужках — місце у проміжному рейтингу «Лідери літа»

** уточнена номінаційна позиція рейтинг вираховано через співвідношення набраних книжкою балів та кількості експертів, що проголосували

ДОСИТЬ ГОВОРИТИ

ДО ЗІР КРІЗЬ ТЕРНЯ*

(Майбутнім редакторам від Бога — 2І)

Кожна жива мова перебуває у вчній «перебудові»: одні мовні форми зникають, інші скорочуються, деякі «мінють шкіру» (переосмислюються), деякі повертаються з забуття, а ще деякі народжуються. Це відбувається стихійно в поколіннях мовців. Література ж, а надто поезія, служить свого роду каталізатором, що прискорює згадані зміни. Чому поезія? Бо, викладаючи свої думки, поети мусять вкладатись у певні межі, зумовлені ритмом та римами. Тому, поети часто скорочують задовгі слова (**навмань** замість **навмання**, **суцвіть** замість **суцвіття**, **притул** замість **притулок**) або навпаки подовжують їх (**спрагливий** замість **спраглий**, **грознястий** замість **грозняний**), або творять цілком нові слова (**розхарастити** — **розчистити захарашчене**, **знадовкіл** — **з навколишніх місць**, **жужіль-сміття** — **покидьки суспільства**). Поетову словотворчість, коли вона якісна, підхоплюють мовці, і вона стає живим фактом мови.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

ПОЕТОВУ МОВТВОРЧІСТЬ — У МАСИ!

Редактор, який хоче, щоб редагованим твори яскрили неповторними мовними перлами, має цікавитись творчістю поетів-словотворців і найкращі знахідки залучати до редагованих текстів. Нижче (як і вище) наведено новотвори з поезій українського поета Яра Славутича (Херсонщина — Канада).

ДО ОБРИДЖЕННЯ чи ДО ГИДІ?

Пошук поетами найстисліших шляхів висловлення думки притаманний і живій мові. Тому поети вдаються до живої мови, і то часом до форм, забутих літературною мовою через взорування на іншомовні «якісніші» зразки. Звертаючись у дорозі на Сибір до північних беріз, поет каже: «О, білокорі! Вас я не злюбив, Вас, вид Москви, зненавидів,

до гиді...» Вираз **до гиді** поет почув ще на Херсонщині або пізніше серед українців Канади. Це безперечна знахідка — повернення до життя короткої форми, якої не фіксують словники. Словник А.Кримського пропонує на цей випадок пару — **до обридження**. Сучасник же скаже або напише **до відрази**. Але в устах живого мовця **до гиді** звучатиме правдивіше і переконливіше. Плюс до всього, слово **відраза** збагачується на синонім **гидь**, що його досі обмежено до значення **бруд, нечисть**.

ВИТАЮЧИЙ В ЕМПІРЕЯХ чи ВИСОКОДУМНИЙ?

Своєю працею над поезією, а заразом і над словом, поети віднаходять форми, які жоден лексикограф і жоден прозаїк не годен віднайти. Візьмімо зворот **витати в емпіреях**, поширений у нашій книжній мові завдяки впливам із Заходу (через Північ). Його можна толерувати, хоча ми маємо і свій: **літати у хмарах**. Але коли з цього звороту створити інший зворот — **той, що витає в емпіреях**, то останній досить таки слонуватий. Але й тут поетична словотворчість може зарадити. Пише наш автор: «О, Володимира хрещата крице, / Благословляй **високодумних** нас...» **Високодумний** — це і є той, що **витає в емпіреях**.

АЖ МЕРЕХТИТЬ В ОЧАХ, АЖ РЯБІЄ В ОЧАХ чи АЖ РЯХТИТЬ (В ОЧАХ)?

Поети, може, й не усвідомлюють, що у пошуках найдоречніших форм вони часом воскрешають забуті звороти і збагачують нас на синоніми, які через неувважність і письменників, і мовознавців не потрапили до золотого словникового фонду нашої мови. Пише Яр Славутич: «...обіззавсь **рябий** (Таранкуватий — **аж ряхтить від віспи**)». Пару **аж ряхтить**, без сумніву, почуто поетом із живих уст. Ніде досі незафіксований, цей зворот може стати у пригоді розумному редактору.

СТРІМКІСТЬ, СТРІМЛИВІСТЬ, НАВАЛЬНІСТЬ чи НЕСТРИМ?

Читаємо у перекладі: «В кожному її русі відчувалась сила, спритність, **стрімкість**, вироблені ще в дитинстві». **Стрімкість** — це штучне, словниками породжене слово-відповідник до російського **стремительность**. Українській же мовній стихії більше відповідає слово **нестримність** (відсутнє у більшості РУСІВ) або у скороченій поетом формі **нестрим**. Тож і наведене речення варто було б поліпшити так: «У кожному її русі проглядали сила, спритність, **нестрим**, вироблені ще змалку».

КОЛЮЧИЙ, ШПИГАЮЧИЙ чи СТОЖАЛИЙ?

Звертаючись до невидимої, нереальної істоти Яр Славутич висловляє побажання: «Щоб **стожала** пустеля терну / Вічні тавра пекла тобі!». **Стожалий** — новотвір, який з успіхом може заступати такі вживані іноді форми як **шпигаючий**, **дошкуляючий**, **колючий**, **підколюючий**, і то не лише в поезії.

ПЕРЕДВІЩАТИ, ПЕРЕДРІКАТИ чи ВІСТИТИ?

Поетичній мові властива урочиста лексика. До цієї лексики належить слово **вістити**, вжите Славутичем у таких рядках: «...почувши **навісну** наругу, / Що не **вістила** часу для казок...». Слово це може заступати своїх задовжених побратимів **передвіщати**, **провіщати**, **передрікати**. У тексті письменника «...дзвін коси **передвіщав** мені радість і вітху — **косовицю**» цілком слушно зробити таку зміну: «...дзвін коси **вістів** мені радість і вітху — **косовицю**».

ЧОВНОПОДІБНИЙ, ЧОВНОВИДНИЙ чи ЧОВНАСТИЙ?

Човноподібний і **човновидний** — це народжені в кабінетах, мертві слова, а вжите поетом **човнастий** — це витвір української мовної стихії. Читаємо: «Здавалось, **дальне** коливання хвиль / Пливло, як **море**, під **човнастий** бриль». У художньому тексті слову **човнастий** належить безперечний пріоритет.

* * *

Лишається лише подякувати Яру Славутичу за його **стодзвонний** поетичний та мовний доробок.

Кр

*Зберігаємо правопис автора

Малюнок Олексія Кустовського

КНИЖКОВА СЕРІЯ:
ПОГЛЯД АВТОРІВ

Сергій ЖАДАН

Очевидно, що видання серій — краще для видавництва, адже це краще просування на ринок. Я видавався в серії «Критики», тепер — у «Фоліо», але зрозуміла річ, що мені би було цікавіше видаватися самому. Але якби книжки виходили окремо, очевидно, були б менш резонансними — у нас не настільки структурований книжковий ринок, літературна критика, щоб нормально реагувати на всі книжкові новинки. Серія — нормальна практика для книжкового ринку, а для нас то актуально особливо.

Зараз найбільше всі пишуть про нашу серію «Графіті», бо ми зробили правильно — відбули з нею тур, буде другий. Скажімо, із «Критикою» такого не вийшло. Але з цим видавництвом я стосунки не перервав — наступного року в серії «Критичні тексти» планується видання перекладів Целяна.

Андрій ВАЛЕНТИНОВ

Читач звикає, що книги улюблених авторів виходять у тій чи іншій серії. Книжку так простіше відшукати. Адже серія формується за певним принципом: книги підбираються по темі, часто мають спільну ідеологічну спрямованість, естетичне обличчя.

Однак серії потрібно задумувати з запасом. Вузькоспрямовані серії ні до чого. Свого часу, років десять тому, мене шокувало, як одне московське видавництво назвало серію «Бойові роботи». Ось це приклад, як не потрібно називати та планувати серії.

Олег ЛАДИЖЕНСЬКИЙ

Це найзручніший спосіб для видавництва продати книгу. Якщо серії формують за тематичними ознаками чи видають авторські серії, то вони, як правило, мають своє коло постійних шанувальників. І такі книжки продати простіше. Якщо в серії є кілька авторів, то часто буває автор-паротяг, який «тягне» всю серію. Він, як правило, найпопулярніший. Є кілька автономних авторів, які нікого не тягнуть, але і їх ніхто не тягне. Зрештою йде блок приречених вагонів, яких витягують. І з часом вони самі можуть стати паротягами.

Тобто в серії є механізм, що дає змогу регулювати продажі, доступ читачів. Проблема, звичайно, коли текст не закінчення на 27 сторінці

ЛІДЕРИ ПЕРІОДИКИ

«ПОСТАТІ»

публікації/біографії/мемуари (до 1921 р.)

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (1)*	Михайло МАКСИМОВИЧ. У пошуках омріяної України. Сер. «Пам'ятки історичної думки України». — К.: Либідь, 360 с.(п)	73,14	ч.13-14'04
2 (-)	Сергій ПАВЛЕНКО. Оточення гетьмана Мазепи: соратники та прибічники. — К.: КМ Академія, 602 с.(о)	45	
3 (-)	Григорій ГУСЕЙНОВ. Господні зерна. Художньо-документальний життєпис. Книга 8. — Дніпропетровськ: Січ, 1000 с.(о)	34,86	
4 (-)	Євген ЧИКАЛЕНКО. Щоденник (1907-1917). У 2 т. — К.: Темпора, 428+464 с.(о)	34,29	ч.19'04
5 (3)	Володимир ІКОННИКОВ. Історичні портрети. Сер. «Пам'ятки історичної думки України». — К.: Либідь, 428 с.(п)	27,57	чч.7,13-14'04
6 (-)	Україна. 1919 рік: М.Капустяньський «Похід Українських армій на Київ — Одесу в 1919 році». Є. Маланюк «Уривки зі спогадів». Документи та матеріали. — К.: Темпора, 558 с.(о)	19,86	ч.19'04
7 (-)	В.СІДАК, Т.ОСТАШКО, Т.ВРОНСЬКА. Полковник Петро Болбочан: трагедія українського державника. — К.: Темпора, 416 с.(о)	18,57	ч.19'04
8 (4)	Микола ПЕТРОВ. Скрижалі пам'яті. Сер. «Пам'ятки історичної думки України». — К.: Либідь, 336 с.(п)	17,71	чч.7,13-14'04
9 (14)	Олександр БАРВИНСЬКИЙ. Спомини з мого життя. — К.: Смолоскип, 528 с.(п)	10,29	
10 (7)	Іван ОПІЄНКО (Митрополит Іларіон). Розп'ятий Мазепа. — К.: Наша культура і наука, 348 с.(о)	9,29	ч.13-14'04
11 (-)	Михаїл ЕДЛИНСКИЙ, Георгій ЕДЛИНСКИЙ. Любящее Господа сердце: Труды. Проповеди. Воспоминания. — К.: Дух і літера, 472 с.(п)	6,86	
12 (-)	М.Р.ЛИТВИН, К.Є.НАУМЕНКО. Військова еліта Галичини. — Л.: Інститут українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України, 376 с.(о)	5,29	ч.19'04
13 (6)	Виктор КИРКЕВИЧ. Время Романовых. Киев в империи. — К., 264 с.(п)	3,71	ч.13-14'04
14 (-)	о.Юрій Мицик. Гетьман Іван Виговський. — К.: КМ Академія, 84 с.(о)	3,57	

публікації/біографії/мемуари (новітні часи)

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (-)	Василь КАСЯН. Автопортрет. Сер. «Бібліотека Шевченківського комітету». — К.: Веселка, 671 с.(п)	40,28	
2 (1)	В'ячеслав ЧОРНОВІЛ. Твори: У 10-ти т. Т.2. — К.: Смолоскип, 906 с.(п)	26	
3 (11)**	Юрій МОРОЗОВ, Татьяна ДЕРЕВ'ЯНКО. Еврейские кинематографисты в Украине 1917-1945. — К.: Дух і літера, 328 с.(о)	24,33	
4 (-)	Олена ОП-СКОРОПАДСЬКА. Остання з роду Скоропадських. — Л.: Літопис, 472 с.(о)	14,43	ч.19'04
5 (-)	Євген КОНОВАЛЕЦЬ. «Я б'ю в дзвін, щоб зрушити справу ОУН з мертвої точки...». Невідомі документи ОУН. Рік 1930. — К.: Темпора, 272 с.(о)	10,57	
6 (3)	Федір НІРОД. Спогади художника, або Записки щасливої людини. — К.: Либідь, 180 с.(п)	9,14	чч.5-6,11-12'04
7 (-)	Шандор ФЕПІХ. Київський щоденник (3.ХІІ.1941-19.І.1942). — К.: Софія-А, 168 с.(о)	6,85	
8 (6)	Ніна МАТВІЄНКО. «Ой виорю нивку широкую». — К.: Музей Івана Гончара, 576 с.(о)	5,86	ч.5-6'04
9 (-)	Володимир Вернадський. — К.: Хроніка 2000, 824 с.(о)	5,71	
10 (-)	Елена БРАЖНИК. Посвящение. — 144 с.(п)	1,86	
11 (7)	Роман ВОЛЧУК. Спомини з повоєнної Австрії та Німеччини. — К.: Критика, 144 с.(о)	0,43	чч.15-16,19'04
12 (5)	В'ячеслав ПОЛЯНСЬКИЙ. Королі джазу. — Л.: Кальварія, 128 с.(п)	0,28	
13 (-)	Геннадій КОРЖ. Саддам Хусейн: история взлета и падения. Сер. «Время и судьбы». — Х.: Фоліо, 479 с.(п)	0,28	
14 (-)	Василь КАРХУТ. Полум'яний вихор; Василь КАРХУТ. Окрилена земля. Сер. «Наші партизани». — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 128+128 с.(о)	0,14	

* у дужках — місце у проміжному рейтингу «Лідери літа»

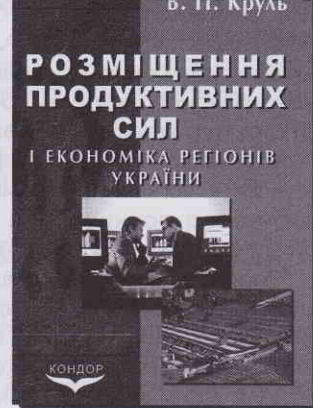
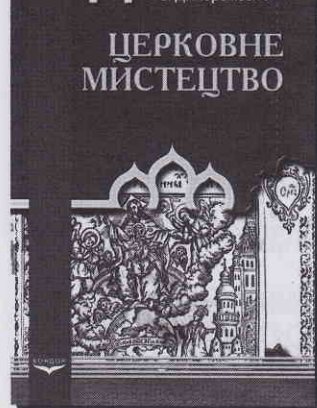
** уточнена номінаційна позиція

рейтинг вираховано через співвідношення набраних книжкою балів та кількості експертів, що проголосували

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО

Зміст і якість художнього твору повністю лишаються «на совісті» автора та видавця, який погоджується його видати. Будучи своєрідним «непримусовим» текстом, успіх художнього твору залежить передусім від читача, який викладе свої кривні лише у випадку цілковитої відповідності текстової наповненості до своїх незаангажованих уподобань. Це ж стосується інших тематичних галузей видавничої діяльності, спрямованих, знову ж таки, на незаангажованого споживача.

ВИДАВНИЧО-КНИГОТОРГОВЕЛЬНА КОМПАНІЯ

Видання навчальної літератури завжди вирізнялося на тлі загальновидавничої діяльності. Специфіка видання підручників та навчальних посібників для ВУЗів невіддільно пов'язана з тенденціями розвитку як учбової програми, так і науки

загалом.

Написаний за останнім словом науки підручник за рік може перетворитися на неліквідний баласт, який у обізнаного користувача може викликати лише поблажливу посмішку. Рятують вітчизняних видавців і книготоргівців у даному випадку лише централізовані замовлення до бібліотек і ВУЗів та очевидна байдужість переважної більшості студентів до якості підручника чи посібника. Принцип — купи книжку викладача і здай іспит — живий до сьогодні. А якщо не викладача, то просто недорого книгу, з якої можна визубрити десяток абзаців, відбувши фарс під назвою «екзамен». Подібна ситуація дозволяє і зараз вітчизняним видавцям продукувати й закупувати відверто «потоківу» літературу, спрямовану перш за все на задоволення потреб вищезгаданої категорії споживачів. Однак безкінечного безладу не буває і, як свідчать результати останніх книжкових форумів, споживач починає зазирати у книгу, оцінюючи не лише її назву, але й низку малосуттєвих до цього аспектів: прізвище автора, якість самої праці, актуальність, поліграфію й зрештою назву самого видавництва. Можна казати про появу справжніх видавничих брендів, які приходять на зміну одноденкам.

Свого часу в подібній ситуації знаходилося й видавництво «Кондор» на зорі власної видавничої діяльності. Ще два-три роки тому ринок насичувався майже виключно продукцією низької й середнь-

ої якості, проте ще тоді видавалася очевидною зміна пріоритетів у споживацькому середовищі й приємно усві-

домлювати, що саме «Кондор» виступив одним із першопрохідців у справі поліпшення якості власної книжкової продукції, поступово переходячи до європейського підходу в галузі книговидавництва. Безперечно, видавництво «Кондор» розпочинало так як усі: знайти якомога більше авторів, видати якомога більше книжок і порозпихати їх куди-небудь. Це притаманно, напевно, абсолютній більшості видавництв, які тільки-но стають, спинаються на ноги за винятком окремих «щасливчиків» із потужним інвестуванням. Проте «Кондор» не зупинився на досягнутих тимчасових успіхах і поступово розвивався, ретельно слідкуючи за кожним рухом ринку. Ставку було зроблено на якість, і ця якість мала бути всеохоплюючою, тому що розраховувати на успіх може лише видавництво, що дивиться на кілька років вперед. За останній рік було видано цілу плеяду праць, які є справжньою гордістю видавництва. М.Ф.Юрій «Соціокультурний світ України», П.Ю.Саух «Православ'я: український вимір», Л.Т.Мостенська «Основи маркетингу», Х.Й.Роглев «Основи готельного менеджменту» — цей список можна продовжувати й продовжувати. Книга перестає бути просто товаром і перетворюється на витвір мистецтва, над яким дбайливо попрацювали найкращі митці. Подібне порівняння не є перебільшенням, оскільки література для ВУЗів повинна бути саме такою, адже вона призначена майбутньому України.

«КНИЖКА РОКУ, 2004»: НОМІНАЦІЯ «ДИТЯЧЕ СВЯТО»

КАМЕРТОН

У швидкоплинності повсякденного виру ми часто забуваємо про братів наших менших — забуваємо заповіт «Маленького принца»: ти відповідальний за того, кого приручив.

Роман КОСТЕНКО

Повість **Валентини ГАЙДУЧЕНКО Дана** — про драматичні, а часом трагічні взаємини дворяниги Дани з хлопчиком, який її зрадив. На тлі еротико-сексуально-детективного читва ця книжка — мов чиста сльозинка. І вплив її на читача сягає далеко далі за тематичні межі стосунків людини з живим світом. Який ти сьогодні зі своєю Даною — таким станеш товаришем, другом, чоловіком, громадянином, зрештою.

Валентина ГАЙДУЧЕНКО. Дана. — Дніпропетровськ: Журфонд, 60 с. (о.)

вписується в формат серій. Але, на жаль, така політика видавництва. Будемо реалістами: книгу, яка вибивається з усіх форматів, продати важче. Тому такий автор має довести видавцеві, що він принесе користь або в грошах, або іміджем.

Дмитро ГРОМОВ

Мені простіше говорити про фантастику. А тут в Україні існує тільки одна повноцінна серія фантастики — це «Алфізика» у видавництві «Зелений пес». Через те, що вона одна, її порівнювати неможливо. Можна звичайно порівняти її з аналогічними російськими серіями покетбуків. За змістом вона, можливо, трохи краща, а за оформленням на тому ж рівні. Єдиний мінус — книга в Україні виходить дорожчою. Навіть виготовлена й привезена з Росії коштує значно дешевше. Якщо ж говорити про інші серії, то в сусідів їх десятки.

Серед російських видавців є й такі, що можуть дозволити собі видавати одні й ті ж книжки в різних варіантах: у вигляді зовсім дешевих покетів, книг із твердою обкладинкою і не надто доброю поліграфією, і надзвичайно добре виданої книги з твердою палітуркою та дорогим папером. Кому які фінанси дозволяють, той такі книги й купує. Але якщо робити колекційні книги в Україні, то вони вийдуть надто дорогими. Хоча ми в Харкові зробили спробу видати таку серію: у шкіряних обгортках на ексклюзивному папері з кольоровими ілюстраціями. Наклад у них невеликий — близько 500–800 штук. Видавничий дім «Інвеста» тільки започаткував цю серію фантастики й розрахована вона виключно на колекціонерів. Така серія, звичайно, слугуватиме підняття престижу фантастики. Але в Україні все-таки краще видавати книги для масового читача.

Марина ДЯЧЕНКО

Вважається, що для кращого просування автора на ринку краще мати різні формати: подарункові — дуже дорогі й красиві, і зовсім дешеві, кишенькового формату.

Українське книговидання знаходиться зараз на початку шляху, який потрібно долати крок за кроком. І порівнювати тут непросто. Бо потрібно враховувати різні умови видання й різні шляхи пройдені видавництвами в Україні та, припустимо, в Росії. Буду говорити про фантастику, бо й пишемо ми з Сергієм і видають нас переважно в серіях фантастики.

Записали Інеса СОЛОНЕЦЬ,
Тетяна ЩЕРБАЧЕНКО

ЛІДЕРИ ПЕРІОДИКИ

«МИНУВШИНА»

історія (до кінця XVIII ст.)			
місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (1)*	Омельян ПРИЦАК. Походження Русі: стародавні скандинавські саги і Стара Скандинавія. Т.2. Сер. «Київська бібліотека давнього українського письменства». — К.: Обереги, 1304 с.(п)	82,28	4.4,15-16'04
2 (-)	Ігор ІСІЧЕНКО. Історія Христової Церкви в Україні. — Х.: Акта, 472 с.(п)	63,43	
3 (-)	Пьотр ВАНДИЧ. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. — К.: Критика, 462 с.(о)	42,86	
4 (-)	Зенон КОГУТ. Коріння ідентичності. Студії з ранньомодерної та модерної історії України. — К.: Критика, 352 с.(о)	42,28	4.18'04
5 (-)	Лариса ПРИЦАК. Основні міжнародні договори Богдана Хмельницького; Лариса ПРИЦАК. Із досліджень про державу Богдана Хмельницького 1648-1657. — Х.: Акта, 494+278 с.(с)	40,71	4.17'04
6 (-)	Ерік ВУЛЬФ. Європа і народи без історії. — К.: КМ Академія, 535 с.(о)	28,71	4.20'04
7 (2)	А.П.ВЛАСО. Запровадження християнства у слов'ян: Вступ до середньовічної історії слов'янства. — К.: Юніверс, 496 с.(п)	27,14	
8 (4)	Віра ФРИС. Історія кириличної рукописної книги в Україні. — Л.: ЛНУ ім. І.Франка, 188 с.(п)	25,14	4.9'04
9 (5)	Тетяна ЯКОВЛЕВА. Руїна Гетьманщини: від Переяславської Ради-2 до Андрусівської угоди (1659-1667 рр.). — К.: Основи, 644 с.(о)	20,28	чч.1,5-6'04
10 (3)	Сергій КОВАЛЕНКО, Ольга ПУГАЧ. Опис козацької України 1649-го року: Довідник. — К.: Просвіта, 152 с.(п)	18,14	4.20'04
11 (-)	Володимир КРИВОШЕЯ. Генеалогія українського козацтва: Переяславський полк; Генеалогія українського козацтва: Білоцерківський полк. — К.: Стилос, 418+184 с.(п)	14,57	4.20'04
12 (-)	В.М.ЗУБАРЬ. Таврика и Римская империя; В.М.ЗУБАРЬ, А.С.РУСЯЄВА. На берегах Боспора Киммерийского; С.Б.СОРОЧАН, В.М.ЗУБАРЬ, Л.В.МАРЧЕНКО. Херсон-Херсонес-Корсунь. Путешествие через века без экскурсовода; А.С.РУСЯЄВА, М.В.РУСЯЄВА. Ольвия Пантийская. — К.: Стилос, 232+239+240+228 с.(о)	9,85	4.20'04
13 (-)	Наслідки Переяславської Ради 1654 року. — К.: Смолоскип, 606 с.(п)	7	
14 (-)	Олена ПОПЕЛЬНИЦЬКА. Історична топографія київського Подолу XVII — початку XIX століття. — К.: Стилос, 304 с.(о)	6,71	

історія XIX—XXI			
місце	назва	рейтинг	рецензія в Кр
1 (1)	Україна Inkognito; Дві Русі. — К.: Українська прес-група, 496+400 с.(п)	82,71	4.8'04
2 (-)	Війни і мир, або «Українці—поляки: брати/вороги, сусіди...». — К.: Українська прес-група, 560 с.(п)	56,57	
3 (-)	Бабий яр: человек, власть, история. Кн. 1. — К.: Внешторгиздат Украины, 596 с.-картин-ілюстрації(о)	54,86	4.18'04
4 (-)	Історія епохи очима людини. Україна та Європа у 1900-1939 роках. — К.: Генеза, 256 с.(п)	46	
5 (3)	Барбара ЄЛАВІЧ. Історія Балкан XVIII і XIX століття. — К.: Свенас, 512 с.(о)	42,28	
6 (-)	Марина ГРИМИЧ. Інститут власності у звичаєво-правовій культурі українців XIX — початку XX ст. — К., 588 с.(о)	39,28	4.17'04
7 (6)**	Елена ЗИНЬКЕВИЧ. «Концерт и парк на крутояре...»: Киев музыкальный XIX — начала XX ст. — К.: Дух і Літера, 316 с.(о)	24	4.11-12'04
8 (5)	«Вибрати не можна тільки Батьківщину»... Збірник статей і досліджень. — К., 336(о)	22,43	4.5-6'04
9 (-)	БАНТИШЕВ О. Ф., СЕЛЮК А. В. Пастка для еліти. Сер. «Бібліотека журналу «В мире спецслужб». — К.: Нора-Друк, 290 с.(п)	21,43	
10 (2)	Дмитро ШУРХАЛО. Українська «якбитологія»: Нариси альтернативної історії. — Л.: Свенас, 180 с.(о)	18,7	чч.18, 19'04
11 (7)	Чорна тінь голодомору 1932-1933 років над Тернопіллям: Книга пам'яті. — Тернопіль: Джура, 292 с(п)	16,86	
12 (6)	Василь ГРИШКО. Москва слъзам не вірить. — К.: Юніверс, 246 с.(п)	14,57	4.19'04
13 (4)	Михаил МИЦЕЛЬ. Евреи Украины в 1943-1953 годах: очерки документированной истории. Сер. «Бібліотека Інституту юдаїки». — К.: Дух і Літера, 362 с.(о)	5,86	
14 (-)	Роль і місце Корсунь-Шевченківської наступальної операції в звільненні Правобережної України. — Корсунь-Шевченківський, 195 с.(о)	1,71	

* у дужках — місце у проміжному рейтингу «Лідери літа»

** уточнена номінаційна позиція рейтинг вираховано через співвідношення набраних книжкою балів та кількості експертів, що проголосували

ЛІДЕРИ ПІВРІЧЧЯ

«ДИТЯЧЕ СВЯТО»

книжки для малечі та молодших школярів

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кі
1 (-)*	Туве ЯНСОН. Країна мумі-тролів. — Л.: Видавництво Старого Лева, 352 с.(п)	84,18	ч.15-16'04
2 (-)	Різдвяна Рукавичка: українська народна казка з продовженням, що його розповів Іван Малкович. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА(п)	74,55	
3 (-)	Ян БЖЕХВА. На землях бергамотах. — Л.: Видавництво Старого Лева(п)	57,45	чч.20,21-22'04
4 (-)	Марина та Сергій ДЯЧЕНКИ. Повітряні рибки: Вісім оповідань на всякий смак. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА(п)	48,73	ч.21-22'04
5 (-)	Ранок у бабусі; Йдемо в гості! — Івано-Франківськ: Кашалот, 8 с.+5 клапанів; 8 с.(т)	26,09	
6 (-)	Марина та Сергій ДЯЧЕНКИ. Жирафчик і пандочка: Маленькі історії великих друзів. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 24 с.(п)	25,82	ч.21-22'04
7 (7)**	Шарль ПЕРРО. Казки. — К.: Веселка, 102 с.(п)	23	
8 (-)	Марія КОНОПНИЦЬКА. Про краснолюдіків та сирітку Марусю. — Л.: Видавництво Старого Лева, 176 с.(п)	22	чч.20,21-22'04
9 (-)	Еленор ПОРТЕР. Поліанна. — К.: Школа, 224 с.(п)	16,36	ч.21-22'04
10 (5)**	Цивілізації стародавнього світу. — К.: Махаон-Україна, 124 с.(п)	15,91	
11 (3)	Василь ДОВЖИК. Кам'яна дуга над безоднею; Іван ФРАНКО. Королик і ведмідь; Іван ФРАНКО. Як звірі правувалися з людьми; Леся УКРАЇНКА. Роберт Брюс, король шотландський. Цар Лев; Іван ФРАНКО. Казки про сіре мишенятко та рудого хом'ячка; Іван ФРАНКО. Ворони і сови; Володимир САМІЙЛЕНКО. На печі; Тарас ШЕВЧЕНКО. Сотник; Вашингтон ІРВІНГ. Наречений-привид. Сер. «Дитяча шухлядка». — К.: Вадим Карпенко, 16+16+32+32+24+56+48+36+20+28+28 с.(о) + аудіокасети	11,45	чч.1,11-12'04
12 (5)	Мій перший атлас у малюнках; Мій перший англійський словник у малюнках. Сер. «Ми відкриваємо світ». — К.: Махаон-Україна, 48+36 с.(п)	11,27	
13 (1)	Алан Александер МІЛН. Вінні-Пух і Всі-Всі-Всі. — К.: Махаон-Україна, 224 с.(п)	8,27	ч.15-16'04
14 (8)	Віктор БЛИЗНЕЦЬ. Звук павутинки. — К.: Веселка, 175 с.(п)	6,27	

література для підлітків

місце	назва	рейтинг	рецензія в Кі
1 (2)	Всеволод НЕСТАЙКО. Тореадори з Васюківки. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 355 с.(п)	86,18	
2 (-)	Таємниці міста Лева: Книга для читання. — Л.: Аверс, 356 с.(п)	61,09	ч.21-22'04
3 (-)	Леся ВОРОНИНА. Суперагент 000. Таємниця золотого кенгуру. Дитячий детектив. — Вінниця: Тезис, Соняшник, 192 с.(п)	44,45	ч.18'04
4 (8)	Галина МАЛИК. Злочинці з паралельного світу-2. — Л.: Світ, 96 с.(п)	40,36	ч.1'04
5 (1)	Летючий голландець: Нідерландські саги і легенди. — К.: Юніверс, 256 с.(п)	39,27	ч.15-16'04
6 (-)	Пауль МААР. Що не день, то субота. — Вінниця: Тезис, 160 с.(п)	29,73	чч.15-16,17'04
7 (-)	Олександр ДЕРМАНСЬКИЙ. Володар Макуци, або Пригоди Вужа Ониська. — Вінниця: Тезис, Соняшник, 160 с.(п)	28,73	ч.18'04
8 (3)	Нова книга знань у запитаннях і відповідях. — К.: Махаон-Україна, 160 с.(п)	22,55	
9 (4)	Все про все на світі. — К.: Махаон-Україна, 384 с.(п)	20,45	
10 (-)	Географія України. Сер. «Я пізнаю світ». — К.: Школа, 384 с.(п)	19,45	ч.17'04
11 (9)	Іван КРИП'ЯКЕВИЧ. Пригоди малих козаків. Сер. «Козаченьки». — К.: Веселка, 255 с.(п)	16,45	
12 (6)	Жуль ВЕРН. П'ятнадцятирічний капітан. — К.: Веселка; Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 304 с.(п)	15,45	
13 (-)	Юрій ЯЧЕЙКІН. Небреха. The best: Повісті, Оповідання. Сер. «Під партою». — К.: Джерела М, 192 с.(о)	6,73	
14 (10)	Пол СТУАРТ, Кріс РІДЕЛ, БУРЕЛОВ. У нетрях темнолісу. Сер. «Легенди Світокраю». — К.: Веселка; Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 240+352 с.(п)	3,91	

* у дужках — місце у проміжному рейтингу «Лідери літа»

** уточнена номінаційна позиція

рейтинг вираховано через співвідношення набраних книжкою балів та кількості експертів, що проголосували

«КНИЖНИК-КАЛЕНДАР»

10 грудня

«Всі люди народжуються вільними, рівними в своєму достоїнстві та правах. Всі вони наділені розумом та совістю й повинні будувати стосунки одне з одним у дусі братерства».
(Загальна декларація прав людини)

1705 Козацькими військами гетьмана Івана Мазепи містечко Замостя звільнено від шведів, які вже через рік стануть найближчими спільниками Мазепи в боротьбі з Росією.

1865 Помер Сергій Волконський — генерал-майор російської армії, декабрист, член Союзу благоденствія (від 1819 р.) і Південного товариства. Від 1823-го року спільно з В.Давидовим очолював Кам'янську управу Південного товариства й здійснював зв'язок між Північним і Південним товариствами. Почесний член київської ложі «Об'єднаних слов'ян» і активний учасник київських з'їздів «На контрактах». За участь у декабристському русі у 1826 засуджений на 20 років каторжних робіт.

1870 Помер художник Михайло Башилів, який в 1844-му році спільно з Я. де Бальменом проілюстрував рукописний «Кобзар» Тараса Шевченка.

1896 Помер шведський інженер, промисловець та винахідник Альфред Нобель. У його заповіті зазначалося, що 31 із 33 мільйонів крон повинно бути виділено на міжнародні премії. Першим кандидатом на літературну премію сам Нобель називав Льва Толстого, однак останній відмовився.

1909 У Чернігові помер український поет Микола Вербицький, який був активним дописувачем до рукописного журналу Київської громади «Помийниця».

1933 Нобелівську премію з літератури було вручено автору «Життя Арсенєвца», «Суходолу» та «Пана з Сан-Франціско» Івану Буніну.

1948 Генеральна Асамблея ООН прийняла Загальну декларацію прав людини.

1996 З посади Голови адміністрації Президента України звільнено Дмитра Табачника — одного з головних організаторів та натхненників перемоги Леоніда Кучми на виборах Президента України 1994 року.

Як писала наступної доби газета «День», за інформацією з неофіційного джерела, формальною підставою для звільнення голови адміністрації, послужило присвоєння Дмитрові Табачнику звання полковника з нагоди п'ятої річниці української армії.

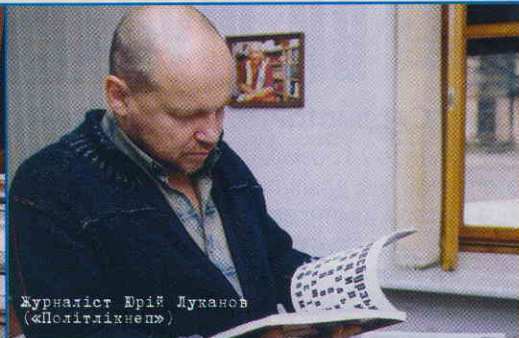

ЕКСПЕРТИ ПРОГНОЗУЮТЬ

лауреатів VI Всеукраїнського рейтингу «Книжка року '2004», визначивши переможців проміжного етапу
«Лідери осені»

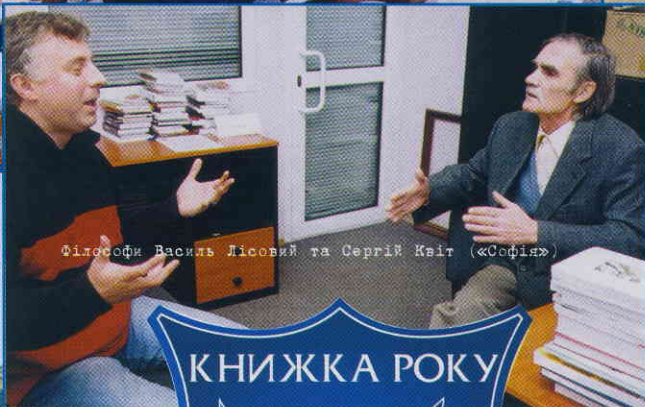
Політолог Євген Костенко («Політліхнеп»)

Журналіст Олій Лукачук («Політліхнеп»)

Віце-президент Асоціації українських письменників Тарас Федук («Голоси»)

Філософи Василь Лісовий та Сергій Квіт («Софія»)

Віце-президент Асоціації конфліктологів України Андрій Бобро («Політліхнеп»)

Правозахисник Микола Горбаль («Політліхнеп»)

Головний редактор журналу «Оптимізм» Олій Володарський («Красне письменство»)

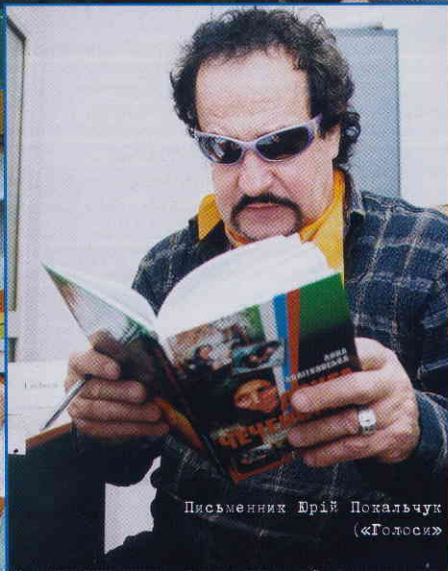
«Кращий книжковий журналіст '2004» Андрій Кокотуха («Обрії»)

Заступник директора Музею історії Києва Дмитро Малачук («Візитівка»)

Журналіст «Газети по-київськи» Тарас Антипович («Політліхнеп»)

Письменник Олій Покальчук («Голоси»)

Художник Сергій Поляков («Візитівка»)

ВИ ШУКАЄТЕ КНИГУ?

Скористайтесь допомогою служби «Книга — поштою».

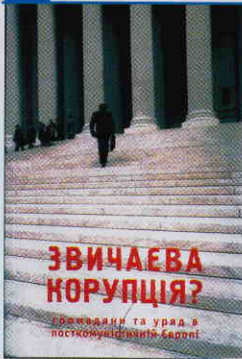
Будь-яку книжку з розміщених на наших сторінках із позначкою Ви можете замовити в нас та отримати на пошті післяплатою. Для цього треба **надіслати нам замовлення**, в якому обов'язково **вказати**: автора книги, назву книги, назву видавництва.

Адреса для замовлення: ТОВ «Редакція газети «Книжник-review», а/с 135, Київ-70, 04070.

Повний прайс наших книжок Ви також **можете замовити** за адресою:

olga@elitprofi.com.ua або ознайомитися з ним на сайті **www.review.kiev.ua**

КНИГА — ПОШТОЮ

✉ 20,00 грн

Вільям МІЛЕР, Осе ГРЕДЕЛАНД, Тетяна КОШЕЧКІНА Звичаяева корупція? — К.: К.І.С., 328 с.(о)

Слідом за крахом комунізму прийшла неоднорідна суміш реформ і хаосу. Саме вона становить контекст пропонованого дослідження бюрократичних стосунків у посткомуністичній Європі, де відбувся швидше перехід від комунізму, аніж перехід до дієвої ринкової економіки й завершеної демократії. Ця книга про те, як пересічні громадяни в чотирьох посткомуністичних країнах Європи — Україні, Болгарії, Словаччині й Чехії — намагаються пристосуватися до урядів, розв'язуючи власні проблеми, як сприймають політиків, що думають про стосунки з чиновниками і які пропозиції реформ підтримують. Автори також аналізують сприйняття та поведінку громадян, розглядають відмінності проблеми взаємодії громадян із чиновниками в різних країнах Центральної та Східної Європи.

✉ 25,00 грн

Для широкого кола читачів.
Політична корупція в перехідних країнах. — К.: К.І.С., 520 с.(о)

Книжку складають ґрунтовні дослідження корупційних проблем, упорядковані видавництвом Центральноєвропейського університету (Будапешт). Автори, наголошуючи на здоровому скептицизмі, досліджують уявлення про корупцію та її неправильне розуміння, корупцію як політику, чисельні наслідки подібної практики передовсім у посткомуністичних країнах упродовж останньої декади. Разом статті збірки пропонують міждисциплінарний погляд на корупцію як складник ширшого павутиння соціальних відносин, не обмежуючи розгляд економічними або моральними чинниками.

Для широкого кола читачів.
Сюзен РОУЗ-ЕКЕРМАН. Корупція та влада. Причини, наслідки та зміни. — К.: К.І.С., 280 с.(о)

✉ 17,00 грн

Особливістю авторського аналізу корупції є використання передовсім економіки як потужного засобу для досліджень. Культурні відмінності та моральні принципи можуть пояснити деталі, проте економічний підхід є визначальним у розумінні того, які саме корупційні мотиви мають найбільший вплив. На численних прикладах із практики Світового банку та «Тренсперенсі інтернейшнл» авторка показує, в який спосіб корупція негативно впливає на посткомуністичні та розвигтові країни.

Для широкого кола читачів.
Новый АВТОзавет. Енциклопедія автомобіліста. — Запорозьке: ООО «Плюс 73», 416 с.(о)

Познавательная энциклопедия для автолюбителей: как купить автомобиль, особенности автомобилей second hand, уход за автомобилем, сигнализации, информации по вождению, справочные материалы.

✉ 8,00 грн

КНИГИ ЦЬОГО ЧИСЛА

Назва книжки	Ціна	Назва книжки	Ціна
Юлія КРИСТЕВА. Полілог. — К.: Юніверс	36,00	Галина ПАГУТЯК. Захід сонця в Урожі. Приватна колекція. Сер. «Українська модерна проза». — Л.: Піраміда	22,50
Євген БІЛОУСОВ. Тарасове перо. — К.: Просвіта	38,00	Твоя жінчина. — К.: Амадей	7,50
Євген БІЛОУСОВ. Славетні імена України. — К.: Просвіта	13,00	Твій мужчина. — К.: Амадей	7,50
Віктор КУБАЙЧУК. Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. — К.: К.І.С.	17,00	Твоя мудрость. — К.: Амадей	7,50
Степан НАЛИВАЙКО. Індоевропейські таємниці України. — К.: Просвіта	17,00	Твоє серце. — К.: Амадей	7,50
Ігор КАЛИНЕЦЬ. Одержимість: інтерв'ю Юрія Зайцева з Ігорем Калинцем. — Л.: Піраміда	14,50	Андерс АСЛУНД. Розбудова капіталізму. — К.: Дух і Літера	36,00
АНОНІМ. Сповідь киянина еротомана. — Л.: Кальварія	14,00	Микола РЯБЧУК. Зона відчуження: українська олігархія між Сходом і Заходом. — К.: Критика	17,00
Олександр ВІЛЬЧИНСЬКИЙ. Останній герой. — Л.: Піраміда	11,50	Юрій БЕДРИК. Цвіт геральдичний та інші поезії. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт	15,50
Ніна БІЧУЯ. Землі роменські. Приватна колекція. Сер. «Українська модерна проза». — Л.: Піраміда	14,50	Петро КОРОБЧУК. Гіляста лице. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт	15,50
Олександр БОЙЧЕНКО. Шатокуа плюс. — Л.: Піраміда	17,00	Олесь ІЛЬЧЕНКО. Міста і острови. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт	15,50
Андрій БОНДАР. Примітивні форми власності. Сер. «Fest поезія» — Л.: Піраміда	13,00	Назар ГОНЧАР. ПРОМЕНЕВІСТЬ Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт	15,50
Олександр ВІЛЬЧИНСЬКИЙ. Суто літературне вбивство. Сер. «Лауреат конкурсу Коронація слова». — Л.: Піраміда	15,50	Андрей ДМИТРИЄВ. Сторожевая элегия. Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт	15,50
Юрій ВИННИЧУК. Мальва Ланда. Сер. «Fest проза». — Л.: Піраміда	28,00	Віктор ШИЛО. Танець порожнечі Сер. «Зона Овідія». — К.: Факт	15,50
Сава ДАМ'ЯНОВ Антологія сербської постмодерної фантастики. — Л.: Піраміда	24,00	Людмила ТАРАН. Книга перевтілень. Серія «Зона Овідія.» — К.: Факт	15,50
Ярослава ІВЧЕНКО. Синдром набутого імунітету. — Л.: Піраміда	15,00	Володимир ЗАГУЛИВІТЕР. Четвертий із триптиха. Серія «Зона Овідія». — К.: Факт	15,50
Галина ПАГУТЯК. Писар східних воріт притулку. Сер. «Fest проза». — Л.: Піраміда	14,00	Болотні вогні. Серія «Зона Овідія». — К.: Факт	15,50

КНИЖНИК
review

Віктор Веретенников

Я — автор

Автограф землякові
(В.Веретенников та Микола Чабан)ДНІПРОПЕТРОВСЬК:
«БУКВИЦЯ» №1

Дніпропетровськ започаткував власний книжковий ярмарок. Серед близько п'ятдесяти учасників — кілька поважних фігурантів: столичні «Видавничий центр «Академія», «Гене́за», «Мистецтво», «Ельга-Н», «Критика», «Основи», «Темпора», харківський «Консум», тернопільські «Підручники і посібники», часописи «Книжковий огляд» та «Реальность фантастики».

Інформаційний спонсор ярмарку «Книжник-review» та рейтинг «Книжка року» провели тривалу прес-конференцію з теми «Літературно-книжковий конкурс України». Взагалі, перша дніпропетровська «Буквиця» приємно здивувала доволі насиченою програмою супутніх заходів, серед яких варто згадати також презентацію книжки **Віктора ВЕРЕТЕННИКОВА** Запороги (К.: Академія) та літературні акції агенції «Арт-вертеп».

Консультації від «Книжки року»

Kr

ТОП-листопад 2004

Рейтинг укладений за сукупністю експертних оцінок регулярності появи матеріалів літературно-книжкової проблематики та резонансності окремих публікацій. Моніторинг здійснювався за 48-ма виданнями.

1 (1)*	ПОСТУП	Сергій ПАРАНДІЙ. Гра на багатьох барабанчиках (3.11.2004); Інна КОРНЕЛЮК. Віктор Єрофеев: Тішу себе ілюзією, що я менш цікавий, ніж мої книжки (10.11.2004); Микола ПОЛІЩУК. Які політичні системи обирає цивілізований світ (12.11.2004); Іван ЛУЧУК. Щирі спогади гетьманівни; Галина СВАРНИК. Олена Отт-Скоропадська: «Белетристичний дар я успадкувала від батька...» (15.11.2004); Інна КОРНЕЛЮК. Втрачена історія збоченості (17.11.2004); Олександр БОЙЧЕНКО. Не думай про погане (19.11.2004)
2 (9)	ДЕНЬ	Константин РЫЛЁВ. Лада Лузіна: «Журналістика — опис процесів довкола, письменство — погляд всередину себе» (12.11.2004); Ольга ВАСИЛЕВСЬКА, Володимир ДЕНИСЕНКО. Культурна політика: «без рояля» (16.11.2004); Михайло МАЗУРІН. Конкуренція за місце в історії. «День» у Хмельницькому (19.11.2004); Андрій КУРКОВ. «Народження нового без стресу не буває» (30.11.2004)
3 (3)	СИ СТОЛИЧНЫЕ НОВОСТИ	Леся ГАНЖА. И поездка, и алкоголь; Сергей ВАСИЛЬЕВ-младший. Пейте пиво (02.11.2004); Константин МОСКАЛЕЦ. Осенний джиз в отеле «Централь» (09.11.2004); Сергій ЖАДАН. Фармацевтичний запах історії. Що нового у Відні?; Сергей ВАСИЛЬЕВ-младший. Не Гоголем єдиним (16.11.2004)
4 (5)	Львівська газета	Лідія МЕЛЬНИК. «Письменників двоє — автор один». Розмова з Євгеном Положієм (Мах'ом ВОН-Догенко'м) (16.11.2004); Наталка СНЯДАНКО. Володимир Свідзинський. Твори у двох томах. Том перший. (24.11.2004); Юрій ЧОРНЕЙ. «Щогодини» Україна стає іншою...». Розмова з Юрієм Андруховичем, письменником (26.11.2004)
5 (8)	ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ	Наталка СНЯДАНКО. Модульня орігами до свят, або книжковий дивосвіт України; Андрій БОНДАР. Хороший Єрофеев; Євгенія КОНОНЕНКО. Світлана Матвієнко: «Об'єктивності не існує»; Отар ДОВЖЕНКО. ЖАДАН for the masses; Юрій ПАВЛЕНКО. Історія з-під землі (20.11.2004)
6 (6)	Високий замок	Наталія ГОЛОВАЧКО. Віктор Єрофеев: «Головна особливість української душі — лінивий гедонізм» (2.11.2004); Наталія ГОЛОВАЧКО. Євгенія Кононенко: «Жіноча самота — краще, ніж обтяжливий шлюб»; Галина ГУЗЬО. «Пісні для «Мертвого півня» у виконанні Андруховича (6.11.2004); Наталія ГОЛОВАЧКО. Василь Кожеляко: «Важко порозумітися з читачем, який розмовляє суржиком» (23.11.2004)
7 (2)	Україна молода	Олександр ТКАЧУК. На хвилях свободи. Нова книжка Євгена Сверстока в українському політичному інтер'єрі (2.11.2004); Віктор МЕЛЬНИК. Стежки, які сходить Готорн малими босими ногами... (4.11.2004); Віктор МЕЛЬНИК. В глушині українських полів прожив останні півтора року російський поет Семен Надсон (9.11.2004); Валентина КЛИМЕНКО. Євген Пашковський, письменник, лауреат Державної премії імені Шевченка (30.11.2004)

8(4) «Ратуша»; 9 (7) «Слово Просвіти»; 10 (12) «Газета по-київски»; 11 (-) «Хрещатик»; 12(-) «Киевские ведомости»; 13(-) «Деловая неделя»; 14 (-) «2000»; 15 (-) «Урядовий кур'єр».

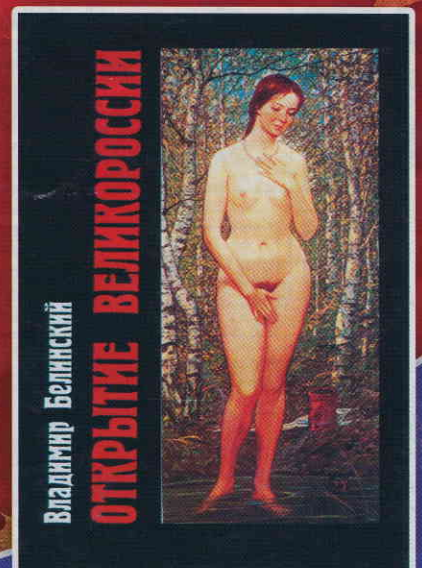
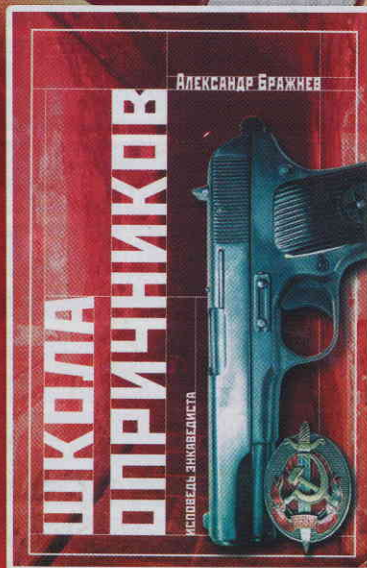
* у дужках — місце в попередньому рейтингу

Видавництво «ДІОКОР»

Павло Глазовий

СМІХОЛОГІЯ ВИБРАНЕ

7-64

02125, м. Київ, бул. Перова, 14, видавництво «ДІОКОР»
тел./факс: (044) 540 71 47, 220 69 79
e-mail: diokor@yandex.ru